

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ МАРКАЗИЙ ОСИЁ ВА ОЗАРБАЙЖОН ДАВЛАТ РАЎБАРЛАРИНИНГ
МАСЛАЎАТ УЧРАШУВИДА КЕНГ КЎЛАМЛИ ТАШАББУСЛАРНИ ИЛГАРИ СУРДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 8 октябрь куни Туркменистондаги “Аваза” миллий сайёҳлик зонасида бўлиб ўтган Марказий Осиё ва Озарбайжон давлат раЎбарларининг саккизинчи МаслаЎат учрашувида иштирок этди.

Туркменистон Президенти Сердар Бердимухамедов раислигида ўтган саммитда Озарбайжон Республикаси Президенти ИлЎм Алиев, Қозогистон Республикаси Президенти Қосим-Жомарт Тоқаев, Қирғиз Республикаси Президенти Садр Жапаров ва Тожикистон Республикаси Президенти Эмомали РаЎмон ҳам қатнашди.

Кун тартибига мувофиқ, етакчилар долзарб минтақавий ва Ўзбекистон масалалар юзасидан фикр алмашиб, Марказий Осиё мамлакатлари ва Озарбайжон ўртасидаги кўп қиррали Ўзбекистон янада мустақамлаш истиқболларини кўриб чиқдилар.

Давлатимиз раЎбари ўз нутқида сўнгги йилларда Марказий Осиёда юз берган ижобий ўзгаришларни қайд этди. Ўзбекистон етакчиси таъкидлаганидек, бунда Марказий Осиё давлат раЎбарларининг МаслаЎат учрашувлари муҳим ўрин тутди.

Президентимиз Марказий Осиёни XXI асрда ривожлантириш мақсадида Дўстлик, яхши қўшничилик ва Ўзбекистон тўғрисидаги шартномани тузиш жараёни яқунланганининг тарихий аЎамиятини алоЎида таъкидлади.

Минтақавий жараён доирасида катта ва мураккаб тузилмаларни ташкил этишга интилиш йўқлиги қайд этилди.

— Бизга кучли, суверен ва мустақил давлатлар ўзаро Ўрмат, ишонч ва прагматизм асосида Ўзбекистон қиладиган мослашувчан ва тушунарли формат керак, — деди Президент Шавкат Мирзиёев.

Шундан сўнг Ўзбекистон етакчиси Марказий Осиё мамлакатлари яқинлашаётган ҳозирги мураккаб Ўзбекистон вазиятга қисқача Ўзбекистон берди.

— Дунё шиддат билан ўзгариб, кескинлик кучаймоқда, савдо ва транспорт алоқалари қайта шаклланимоқда, янги хатарлар пайдо бўлмоқда, — деди давлатимиз раЎбари.

Шу боис, Ўзбекистоннинг энг муҳим йўналишлари бўйича келгусидаги қўшма фаолиятни янада яқинроқ мувофиқлаштириш аЎамияти кўрсатиб ўтилди.

Аввало, тарихий, иқтисодий ва транспорт алоқалари мавжуд минтақалар билан ягона Ўзбекистон маконини шакллантириш гоёси илгари сурилди. Пайдо бўлаётган имкониятлардан фойдаланиб, бу алоқаларни анча мустақамлаш ҳамда савдо, транспорт, энергетика, саноат ва янги технологияларни биргаликда ривожлантириш бўйича аниқ мазмун билан бойитиш зарурлиги таъкидланди.

Ўшбу масалаларни келгуси йили Тошкентда ўтказиладиган “Тинчлик ва барқарор ўзаро Ўзбекистон йўлида минтақалараро мулоқот: Марказий Осиё ёндашуви” Ўзбекистон конференциясида батафсил муЎама қилиш тақлиф этилди.

Марказий Осиё давлат раЎбарларининг МаслаЎат учрашувлари фаолиятини тартибга солуви норматив-Ўзбекистон базани такомиллаштириш ишларини давом эттириш орқали минтақавий мулоқот асосларини мустақамлаш зарурлиги қайд этилди.

Иқтисодий Ўзбекистоннинг янги Ўзбекистон олиб чиқиш масаласига алоЎида эътибор қаратилди.

— Биз ўзаро савдо ва инвестицияларни кўпайтириш бўйича олдимизга жиддий мақсадлар қўйганмиз. Энди бу ўсиш қайси манбалар Ўзбекистон таъминланишини белгилаб олишимиз керак, — деди Ўзбекистон етакчиси.

Йирик лойиЎаларни тезроқ ишга туширишга хизмат қиладиган қўшма саноат ва технологик заنجирлар, умумий рақамли хизматлар ҳамда инвестиция механизмларини шакллантириш вазифалари белгилаб берилди.

— Биз бир-биримиз билан оддий савдо қилишнинг ўзи етарли бўлмай қолган Ўзбекистон босқичга етиб келдик. Яқуний маЎсулотни биргаликда яратишимиз керак. “Олти иқтисодиёт — битта маЎсулот” формуласи биз интилишимиз лозим бўлган мақсад

моЎиятини яхши ифодалайди, — деди Президентимиз.

Ўшбу йўналишни ривожлантириш учун 2027 йилда Хивада Марказий Осиё ва Озарбайжон бизнес форумини ўтказиш, шунингдек, қўшма инвестиция лойиЎаларини молиявий-техник қўллаб-қувватлаш бўйича маЎсус платформани ташкил этиш тақлиф қилинди.

Савдо ва инвестициялар вазирлари кенгашига АшЎободдаги навбатдаги йилги ишда бу масалани батафсил кўриб чиқишни топириш зарурлиги қайд этилди.

Шундан сўнг минтақа мамлакатларининг замонавий транспорт-логистика тармоғи орқали ўзаро Ўзбекистон ривожлантириш аЎамияти таъкидланди.

— Биз глобал савдонинг асосий қуруқлик йўналишларидан бирига ва айна пайтда йирик иқтисодий фаоллик марказига айланишимиз мумкин. Бироқ бунинг учун автомобиль ва темир йўллар қўришнинг ўзи етарли эмас. Транспорт инфратузилмасини ривожлантиришда умумий ёндашув зарур, — деди Шавкат Мирзиёев.

Йирик лойиЎалар ягона тизим сифатида ишлаши учун уларни мувофиқлаштириш зарурлигига эътибор қаратилди.

— Янги транспорт йўлаклари бўйлаб ишлаб чиқариш корхоналари, логистика ва хизмат кўрсатиш объеклари, саноат зоналари пайдо бўлиши керак. Шунда транспорт йўналиши ўз атрофида иқтисодий фаолликни юзага келтириб, у ўтадиган Ўзбекистон Ўзбекистон анча катта самара келтиради, — деди давлатимиз раЎбари.

Шу мақсадда Инфратузилмани ривожлантириш бўйича кенгаши ташкил этишни тезлаштириш ва унинг биринчи йиллигини Ўзбекистонда ўтказиш тақлиф қилинди.

Энергетика соЎасига ҳам алоЎида тўхталиб ўтилди. Минтақа углеводородлардан тортиб, гидроэнергетика, кўёш ва шамол генерациясигача бўлган турли ресурслар ва катта салоЎиятга эга экани қайд этилди.

“Яшил” ривожланишнинг аЎамиятини Ўзбекистон олиб, паст углеводород энергетика салоЎияти бўйича қўшма концепцияни тайёрлаш ташаббуси илгари сурилди. Бу янги генерация қувватларини кўриш, замонавий энергия сақлаш тизимларини ривожлантириш ва янги энергетика йўлакларини яратиш бўйича ишларни яхшироқ мувофиқлаштириш имконини беради.

Сув ресурслари ва иқлим ўзгариши ҳам биргаликда ечим топишни талаб қиладиган йўналишлар сифатида кўрсатилди. Замонавий рақамли мониторинг тизимларини жорий этиш, ирригация тармоқларини модернизация қилиш ва сув тежовчи технологиялардан кенг фойдаланиш зарурлиги таъкидланди.

Марказий Осиёда сувдан оқилонга фойдаланиш бўйича амалий Ўзбекистон Ўзбекистон харакатлар ўн йиллигини эълон қилишга доир умумий ташаббусни тўлиқ рўёбга чиқаришга қақирди.

Келгуси йили Ўзбекистон Орolni кўтариш Ўзбекистон жамғармасига раислик қилишини иноватга олиб, жамғарма фаолияти самардорлигини ошириш, янги экологик лойиЎаларни ишга тушириш ва қўшимча молиялаштиришни жалб этиш бўйича устувор вазифалар тақдим этилди.

Афғонистон билан сув ресурсларидан фойдаланиш масалалари юзасидан минтақа барча мамлакатларининг манфаатларини Ўзбекистон олган ҳолда доимий ва предметли мулоқотни йўлга қўйишга алоЎида эътибор қаратилди.

Ўзбекистон ифлосланиши минтақа мамлакатлари шаЎарлари учун жиддий муаммолардан бири экани таъкидланди. Бунга жавобан Ўзбекистон илгари сурган “Марказий Осиё тоза Ўзбекистон” Ўзбекистон консорциуми фаолиятини минтақа мамлакатларидаги саноат зоналари, агроклестерлар ва транспорт узелларини экологик модернизация қилиш бўйича пилот дастурдан бошлаш тақлиф этилди.

► Давоми 2-бетда

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ МАРКАЗИЙ ОСИЁ ВА
ОЗАРБАЙЖОН ДАВЛАТ РАЎБАРЛАРИНИНГ САККИЗИНЧИ МАСЛАЎАТ УЧРАШУВИДАГИ НУТҚИ

Ўрматли Сердар Гурбангулиевич!

Ўрматли давлат раЎбарлари!

Аввало, самимий қабул ва учрашувини аёло даражада ташкил этгани учун Туркменистон Президенти, Ўрматли Сердар Гурбангулиевич Бердимухамедовга билдирилган миннатдорлик сўзларига қўшиламан.

Биз яна Каспий соЎилида, Авазада йилдик.

Бугунги учрашувимиз алоЎида аЎамиятга эга бўлиб, биринчи марта қардош Озарбайжон билан биргаликда ўтказилмоқда.

Туркменистоннинг раислигини алоЎида эътироф этмоқчиман. Биз йил давомида минтақавий Ўзбекистон борасида сезиларли ютуқларга ва кўплаб муҳим масалалар бўйича аниқ келишувларга эришдик.

Кўп йиллардан буён мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ва яхши қўшничиликни мустақамлашга улкан шахсий ҳисса қўшиб келаётган туркман халқининг Миллий Етакчиси, Ўрматли Гурбангули Миялигулиевич Бердимухамедовга алоЎида миннатдорлик билдираман.

Ўрматли делегациялар раЎбарлари! Сўнгги йилларда Марказий Осиёда катта ўзгаришлар бўлди. Мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг муҳити ўзгариб. Биз тез-тез учрашиб, масалаларни очик муЎама қилиб, ечимлар топиб, бир-биримизни қўллаб-қувватлай бошладик.

Бунда бизнинг МаслаЎат учрашувларимиз катта роль ўйнади. Ўшбу форматни яратар эканмиз, биз оддий тушунчадан келиб чиқиб иш тутган эдик: Марказий Осиёнинг

фаровонлиги ва хавфсизлиги тўғридан-тўғри мамлакатларимиз ўртасидаги ишончга боғлиқдир.

XXI асрда Марказий Осиёни ривожлантириш мақсадида Дўстлик, яхши қўшничилик ва Ўзбекистон тўғрисидаги шартномани тузиш жараёниларининг яқунланиши тарихий воқеа бўлди.

Бунда биз улкан ва мураккаб тузилмаларни тузишга интилаймиз. Бизга кучли, суверен ва мустақил давлатлар ўзаро Ўрмат, ишонч ва соғлом прагматизм асосида Ўзбекистон қиладиган мослашувчан ва тушунарли формат керак.

Айнан ана шундай ёндашув аллақачон ўз натижасини берди. Минтақамиз халқаро майдонда анча ишончли ва сезиларлироқ тарзда намоён бўлмоқда. “Марказий Осиё плюс” форматларига бўлган

қизиқиш тобора ортиб бораётгани, шунингдек, ташқи Ўзбекистоннинг доираси доимий равишда кенгаётгани ҳам бунни тасдиқлайди.

Ўрматли Ўзбекистон!

Бизнинг яқинлашувимиз мураккаб бир даврда юз бермоқда. Дунё тез ўзгармоқда, кескинлик ортмоқда, савдо ва транспорт алоқалари қайта қурилмоқда, янги хавф-хатарлар пайдо бўлмоқда. Бундай вазиятда ўз харақатларимизни янада яқинроқ мувофиқлаштириш муҳимдир.

Биз келгусидаги биргаликдаги фаолиятимиз учун муҳим, деб ҳисоблайдиган бир нечта йўналишга тўхталиб ўтмоқчиман.

Биринчи. Марказий Осиё ва қўшни минтақалар ўртасидаги Ўзбекистоннинг навбатдаги босқичини белгилаб олишимиз керак.

Амалда биз тарихий, иқтисодий ва транспорт алоқаларига эга бўлган ягона Ўзбекистон маконини шакллантиришимиз мумкин. Бугун уларни янада мустақамлаш ва аниқ мазмун билан бойитиш имконияти пайдо бўлмоқда. Бу ерда сўз мамлакатларимиз биргаликда савдо, транспорт, энергетика, саноат ва янги технологияларни ривожлантириши мумкин бўлган улкан макон қақида бормоқда.

Ўшбу масалаларни биз келгуси йилда Тошкентда ўтказадиган “Тинчлик ва барқарор ўзаро Ўзбекистон йўлидаги минтақалараро мулоқот: Марказий Осиё ёндашуви” деб номланган халқаро конференцияда батафсил муЎама қилишни тақлиф этамиз.

Иккинчи. Минтақавий мулоқотимиз қуриладиган асосни мустақамлашимиз керак.

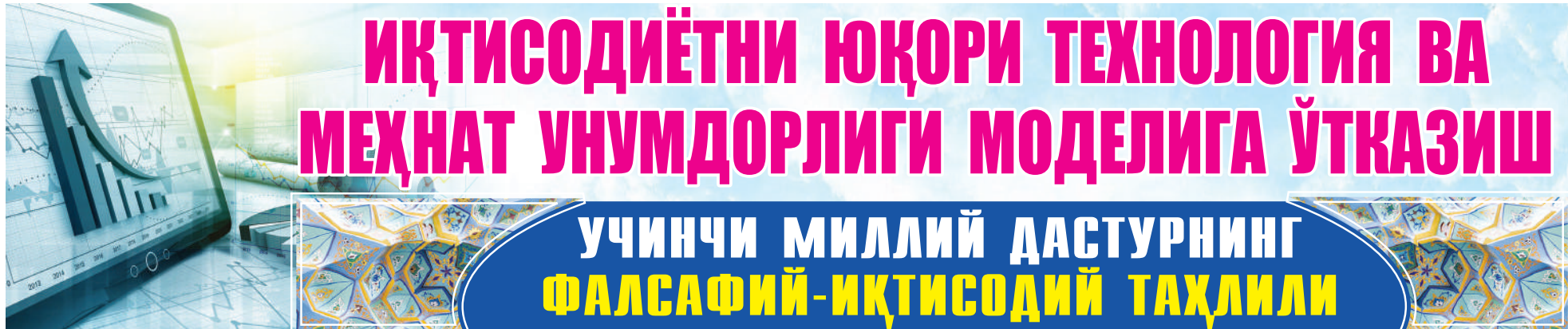
Марказий Осиё давлатлари раЎбарларининг МаслаЎат учрашувлари фаолиятини тартибга соладиган норматив-Ўзбекистон базани такомиллаштириш бўйича ишларни давом эттиришни тақлиф этамиз.

Бунда қақат ҳужжатлар сони ўз-ўзидан ҳеч нарсани ҳал қилмайди. Ўнг муҳими, қабул қилинган қарорлар бажарилиши ва натижа бериши керак.

Учинчи. Иқтисодий Ўзбекистон янги даражага кўтарилиши керак.

Биз ўзаро савдо ва инвестициялар ҳажмининг ўсиши бўйича ўз олдимизга жиддий мақсадлар қўйганмиз. Энди бу ўсиш ниманинг ҳисобига таъминланишини белгилаб олиш зарур.

► Давоми 2-бетда

ИҚТИСОДИЁТНИ ЮҚОРИ ТЕХНОЛОГИЯ ВА
МЕЎНАТ УНУМДОРЛИГИ МОДЕЛИГА ЎТКАЗИШУЧИНЧИ МИЛЛИЙ ДАСТУРНИНГ
ФАЛСАФИЙ-ИҚТИСОДИЙ ТАЎЛИЛИ

Ўзбекистон мустақиллигининг 35 йиллик тарихий шодиёнасида давлатимиз раЎбари мамлакатимиз тараққиётининг янги саҳифасини очиб берди. Келгуси ўн йиллик халқимиз ҳаётида шунчаки навбатдаги режа даври эмас, балки “Миллий юксалиш даври” сифатида муҳрланди. Инсон қадрини улуғлаш, унинг интеллектуал ва ижодий салоҳиятини рўёбга чиқаришга қаратилган 7 та устувор миллий дастур эълон қилинди.

Ўшбу стратегик архитектура ичида фундаментал аЎамиятга эга бўлган йўналиш учинчи миллий дастур — “Юқори технологияли иқтисодиёт” дастуридир. Мазкур дастур мамлакатимизнинг яқин ва узоқ истиқболдаги иқтисодий тафаккури, ишлаб чиқариш маданияти ва халқаро меҳнат тақсимотидаги ўрнини тубдан ўзгарирувчи тарихий ҳужжатдир. Президентимиз нутқида таъкидланганидек: “Учинчи миллий дастур — иқтисодиётимизни юқори технология ва меҳнат унумдорлиги моделига ўтказиш. Бунинг учун келгуси ўн йилда 450 миллиард доллар хорижий инвестиция жалб қиламиз. Иқтисодиётда юқори ўсиш суръатини

сақлаган ҳолда 2030 йилгача ялпи ички маЎсулот ҳажми 300 миллиард долларга етказилади, саноатда 2 миллионга юқори даромадли иш ўрни яратилади”.

Бу дастур нафақат иқтисодий, балки чукўр фалсафий мазмунга ҳам эга: у жамиятнинг ишлаб чиқариш кучлари билан ижтимоий муносабатлари ўртасидаги диалектик боғлиқлигини, инсон ва меҳнат моЎиятининг ангича талқинини, шунингдек, тараққиёт концепцияси ўзгаришини муҳассама этади.

► Давоми 3-бетда

ЎЗЛИККА ҚАЙТИШ –
БҮЮК ВА ЎЗГАРМАС ЖАРАЁН

6

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ МАРКАЗИЙ ОСИЁ ВА ОЗАРБАЙЖОН ДАВЛАТ РАЎБАРЛАРИНИНГ САККИЗИНЧИ МАСЛАЎАТ УЧРАШУВИДАГИ НУТҚИ

Бошланиши 1-бетда

Сўз, биринчи навбатда, йирик лойиҳаларни тезроқ ишга тушириш имконини берадиган қўшма саноат ва технологиял заңжирлар, умумий рақамли хизматлар ва инвестиция механизмлари ҳақида бормоқда. Бунда Савдо-иқтисодий ҳамкорлик бўйича 2035 йилгача мўлжалланган кенг қамровли минтақавий дастур муҳим ўрин тутадди. Ушбу ҳужжат минтақанинг асосий устунлиги — умумий географиямиздан фойдаланишида ёрдам берадиган амалий воситага айланиши керак.

Бунинг учун савдо-сотик йўлидаги тўсиқларни изчил бартараф этиш, саноат кооперациясини кенгайтириш ва қўшма лойиҳаларни кўпроқ ишга тушириш зарур.

Биз бир-биримиз билан одатдаги савдо-сотик қилиш энди етарли бўлмаган даврга етиб келганмиз. Биргаликда ажуний маҳсулот яратиш лозим. “Олти иқтисодиёт — битта маҳсулот” формуласи биз қандай маррага интилишимиз керак эканини яхши ифодалайди.

Бир нечта мамлакат корхоналари ягона ишлаб чиқариш заңжирда иштирок этганида, маҳсулотлар биргаликда яратилганида мамлакатларимиз иқтисодиёти ўртасида бутунлай бошқа — одатий товар айирбошлашга қараганда анча мустаҳкам алоқалар пайдо бўлади.

Бу борадаги ишларни ривожлантириш учун 2027 йилда қадимий Хива шаҳрида Марказий Осиё ва Озарбайжон бизнес форумини ўтказишни таклиф этамиз.

Айни пайтда қўшма инвестиция лойиҳаларини молиявий-техник жиҳатдан қўллаб-қувватлаш бўйича махсус платформани яратишни муҳим, деб ҳисоблайман. Йирик гоълар кўпинча нафақат инвестицияларни, балки жиддий тайёргарлик, экспертиза, тушунарли молиявий воситалар ва қўллаб-қувватлашни ҳам талаб қилади.

Савдо ва инвестициялар вазирлари кенгашига Ашхобода ўтказиладиган навбатдаги мажлисда бу масалани атрофлича кўриб чиқишни топиришни таклиф этаман.

Тўртинчи. Мамлакатларимизни замонавий транспорт ва логистика тармоғи билан боғлашимиз зарур.

Минтақамиз глобал савдонинг қуруқликдаги энг муҳим йўналишларидан бирига ва айни пайтда иқтисодий фаолликнинг йирик марказига айланиши мумкин. Аммо бунинг учун фақат йўл ва темир йўллар қуришнинг ўзи етарли эмас.

Транспорт инфратузилмасини ривожлантириш бўйича умумий мантйқ зарур. Йўналишлар бир-бирини давом эттириши ва ягона тизим сифатида ишлаши учун йирик лойиҳаларни ўзаро мувофиқлаштириш лозим.

Янги транспорт йўлаклари бўйларида ишлаб чиқариш, логистика ва хизмат қўрсатиш объеклари, саноат зоналари пайдо бўлиши керак. Ана шунда транспорт йўналишлари ўз атрофида иқтисодий тизим яратади ва ушбу йўллар ўтган ҳар бир давлатга анча катта савара келтиради.

Бундай мувофиқлаштирув учун Инфратузилмавий ривожланиш бўйича кенгашни тузишни тезлаштиришни таклиф этамиз. Кенгашнинг биринчи мажлисини Ўзбекистонда ўтказишга тайёриймиз.

Энергетика умумий кун тартибимизда алоҳида ўрин тутайди.

Минтақамиз турли ресурсларга эга. Углеводородларнинг катта захиралари ва гидроэнергетика, қуёш ҳамда шамол энергияси бўйича улкан салоҳият мавжуд. Айнан мана шу хилма-хиллик мамлакатларимизда бир-бирини тўлдирши имконини беради. Бундан оқилона фойдаланиб, минтақада энергетикани ривожлантиришга комплекс ёндашиш зарур.

Бу борада “яшил” энергетика тобора катта роль ўйнайди.

Кам углеводли энергетика салоҳияти бўйича қўшма концепцияни тайёрлашни таклиф этамиз. У янги ишлаб чиқариш қувватларини қуриш, энергияни сақлашнинг замонавий тизимларини ривожлантириш ва янги энергетика йўлакларини яратишни яхшироқ мувофиқлаштириш имконини беради.

Сув ва иқлим масалалари биргаликдаги ечимларни талаб қиладиган яна бир йўналишдир.

Сув ресурслари тақчиллиги Марказий Осиё тараққиёти учун тобора жиддий тўсиққа айланмоқда. Иқлим ўзгармоқда, аҳоли сони ўсмоқда, қишлоқ хўжалиги ва инфратузилмага тушаётган босим ортмоқда.

Шунинг учун бизда қанча сув борлиги ва ундан қандай фойдаланилаётганини аниқроқ тушуниб олишимиз зарур. Замонавий рақамли мониторинг тизимлари, ирригация тармоқларини модернизация қилиш ва сувни тежайдиган технологияларни кенг жорий этиш керак.

Бугунги кунда катта сув йўқотишлари минтақамиз учун жуда қимматга тушмоқда. Айнан шу боси, Марказий Осиёда сувдан оқилона фойдаланиш бўйича амалий ҳаракатлар ўн йиллиги ҳақидаги умумий ташаббусимизни тўлиқ амалга ошириш муҳим.

Келгуси йилдан бошлаб, Ўзбекистон Оролни қутқариш халқаро жамғармасида раислиқни қабул қилиб олади. Биз бу миссияга катта масъулият сифатида қараймиз.

Раислигимиз давридан Жамғарма ишини янада самарали ташкил этиш, янги экологик лойиҳаларни ишга тушириш ва қўшимча молиявий маблағларни жалб қилиш учун фойдаланиш ниятидамыз.

Сув ресурсларидан фойдаланиш масалалари бўйича Афғонистон билан мулоқотга алоҳида эътибор қаратиш лозим. Бу мулоқот доимий ва аниқ мазмунга эга бўлиши, минтақадаги барча мамлакатларнинг манфаатларини ҳисобга олиши шарт.

Ҳавонинг ифлосланиши шаҳарларимиз учун энг долзарб муаммолардан бири бўлиб қолмоқда.

Яқинда Ўзбекистон “Марказий Осиё тоза ҳавоси” халқаро консорциумини ташкил этишни таклиф этди. Унинг фаолиятини аниқ қўшма лойиҳа: мамлакатларимиз саноат зоналари, агрокластерлари ва транспорт боғламаларини экологик жиҳатдан модернизация қилиш бўйича пилот дастуридан бошлаш мумкин. Бу муаммони муҳофиза қилишдан, атроф-муҳитга босим аиниқсиз катта бўлган жойларда амалий ишга ўтиш имконини беради.

Мухим минераллар — аҳамияти тез ўсиб бораётган яна бир мавзудир.

Мамлакатларимиз замонавий саноат, энергетика ва янги технологиялар учун зарур бўлган хомашёнинг катта захираларига эга. Бу борада биргаликда ҳаракат қилишимиз муҳим. Ўзбекистоннинг Мухим минераллар бўйича минтақавий альянсини ташкил этиш борасидаги ташаббуси бўйича ишларни фаоллаштиришни таклиф қиламиз.

Марказий Осиёнинг муҳим минераллар захираларининг ягона рақамли харитасини яратиш бу борада биринчи қадамлардан бири бўлиши мумкин. Бундай ресурс минтақа салоҳияти ҳақида тўлиқроқ тасаввур беради ва халқаро инвесторларга мамлакатларимиз бу йўналишни биргаликда ривожлантиришга тайёр эканини кўрсатади.

Масалаларнинг навбатдаги катта блоки технологик ривожланиш билан боғлиқ.

Суный интеллект ва катта ҳажмдаги маълумотлар билан ишлаш алақачон саноат, транспорт, энергетика, қишлоқ хўжалиги, таълим, давлат бошқарувини ўзгартирмоқда.

Мамлакатларимиз иқтисодиётининг ишлаб чиқариш самарадорлиги ва келажақда

рақобатлаша олиш қобилияти кўп жиҳатдан шу технологияларга боғлиқ бўлади. Шу билан бирга, рақамли лойиҳалар кўпинча йирик инфратузилмавий қурилишга қараганда тезроқ натижага эришиш имконини беради.

Шу боси, мамлакатларимиз имкониятларини бирлаштириш ва Умумий ҳисоблаш инфратузилмасини яратишни бошланиш таклиф қиламиз. Миллий маълумотлар марказларининг ўзаро боғланган тармоғи унинг асоси бўлиши мумкин. Бу ҳисоблаш қувватларидан самаралироқ фойдаланиш, ўзимизнинг рақамли маҳсулотларимизни ривожлантириш ва суный интеллект соҳасида йирик лойиҳалар учун шароит яратиш имконини беради.

Бироқ фақат инфратузилманинг ўзи етарли эмас. Биз учун бир вақтнинг ўзида мутахассислар, илмий тадқиқотлар ва кучли технологик компаниялар керак. Шу боси, тармоқ учун кадрларни тайёрлаш бўйича қўшма дастурларни ишга тушириш, илмий лойиҳаларни қўллаб-қувватлаш ва технологик тадбиркорлик учун кўпроқ имкониятлар яратишни таклиф қиламиз.

Ва ниҳоят, минтақамиз келажаги учун энг муҳим масалалардан бири бу — инсон ресурслари. Мамлакатларимиз катта демографик салоҳиятга эга. Аҳоли сони ошмоқда, ёшлар кўпаймоқда ва минтақа иқтисодиёти ўн, йигирма, ўттиз йилдан кейин қандай бўлиши кўп жиҳатдан айнан уларнинг таълими ва касбий тайёргарлиги сифатига боғлиқ бўлади.

Шу боси, таълим ва ёшларни қўллаб-қувватлаш ҳамкорлигимизда алоҳида ўрин эгаллаши лозим. Биз келгусида мамлакатларимиз иқтисодиётига қандай мутахассислар керак бўлишини яхшироқ тушуниб олишимиз керак. Бунинг учун талаб юқори бўлган касблар ва компетенцияларнинг минтақавий атласини ишлаб чиқишни таклиф қиламиз. Унда бугунги кунда мутахассислар танқислиги сезилаётган ва яқин йилларда талаб ўсиб борадиган йўналишлар бўйича мамлакатларимизнинг прогноз маълумотларини бирлаштириш мумкин.

Бу университетлар ва касб-хўнар таълими муассасаларига иқтисодиётнинг реал эҳтиёжларини олдиндан ҳисобга олиш имконини беради.

Истиқболда биз минтақанинг бир нечта мамлакатиде бир вақтнинг ўзида амалга оширилаётган аниқ йирик лойиҳалар учун ҳам кадрлар тайёрлай оламиз. Шу тариқа, таълим саноат, транспорт, энергетика, рақамли технологиялар ва бошқа тармоқлар ривожи билан бевосита боғлиқ бўлади.

Муҳтарам давлат раҳбарлари!

Сўнгги йилларда биз кўп нарсасга эришдик. Энди бу ўзгаришларни мустаҳкамлаш ва ҳамкорлигимизни келгуси ўн йилликлар давомида барқарор қилиш муҳимдир.

Формула оддий: тараққиёт ва хавфсизлик йўлида бирдамлик ва ишонч.

Биз келгуси авлодларга қандай минтақа қолдиришимиз учун жавобгармиз. У тинч, хавфсиз, иқтисодий жиҳатдан кучли бўлиши ва одамларга муносиб яшаш, меҳнат қилиш, ўқиш ҳамда фарзандларни воёга етказиш имкониятларини бериши керак.

Озарбайжонни Маслаҳат учрашувига раислиқ қабул қилиб олгани билан табриклаймиз. Ишончимиз комилки, Озарбайжон раҳбарлигида форматимиз доирасидаги ишлар қўшимча сурьатга эга бўлади, қардошлик ҳамкорлиги эса бирлик, ишонч ва бирдамликни мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Сўзимнинг якунида ҳурматли Сердар Гурбангулиевич Бердимухамедовга меҳмондўст Туркманистон заминидagi самимий қабул ва учрашувимиз ажойиб ташкил этилиши учун яна бир бор самимий миннатдорлик билдираман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

— **Формула оддий: ҳамжиҳатлик ва ишонч — тараққиёт ва хавфсизлик йўлида. Биз келгуси авлодларга қандай минтақани қолдиришимиз учун масъулмиз. У тинч, хавфсиз, иқтисодий жиҳатдан кучли бўлиши, одамларга муносиб яшаш, ишлаш, ўқиш ва фарзанд тарбиялаш имкониятини бериши керак, — деди Ўзбекистон Президентини.**

Саммитда Марказий Осиё давлатлари ва Озарбайжон етакчилари ҳам сўзга чиқдилар. Давлат раҳбарлари учрашув якунлари бўйича Қўшма баёнотни қабул қилдилар ҳамда бир қатор кўп томонлама тартибга солувчи ҳужжатларга оид қарорни имзоладилар.

Шундан сўнг Ўзбекистон Республикаси Президентини Шавкат Мирзиёевнинг Туркманистон Президентини Сердар Бердимухамедов билан учрашуви бўлиб ўтди.

Сўхбат аввалда давлатимиз раҳбари Сердар Бердимухамедовни Туркманистон мустақиллигининг 35 йиллиги ҳамда Марказий Осиё ва Озарбайжон давлат раҳбарларининг Маслаҳат учрашуви ҳамда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигидаги самарали раислиги билан табриклади.

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ МАРКАЗИЙ ОСИЁ ВА ОЗАРБАЙЖОН ДАВЛАТ РАЎБАРЛАРИНИНГ МАСЛАЎАТ УЧРАШУВИДА КЕНГ КўЛАМЛИ ТАШАББУСЛАРНИ ИЛГАРИ СУРДИ

Бошланиши 1-бетда

Ўзбекистон — Туркманистон стратегик шериклик муносабатларини янада чуқурлаштириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Савдо-иқтисодий ҳамкорликнинг ижобий суръати мамнуният билан қайд этилди. Йил бошидан буён товар айирбошлаш ҳажми барқарор ўсиб бормоқда, “Шовот — Тоновуз” чегараолди савдо зонаси муваффақиятли фаолият юритмоқда.

Ўзаро савдо ҳажмини бир неча баробар ошириш бўйича чора-тадбирлар режаси ҳамда саноат, энергетика, транспорт, қишлоқ ва сув хўжалиги каби соҳаларда Кооперация дастурини қабул қилиш ва уни икки мамлакат ҳудудлари даражасида ҳам амалга ошириш муҳимлиги таъкидланди.

Учрашув якунида Олий даражадаги стратегик шериклик кенгашини тузиш тўғрисидаги битим имзоланди. Мазкур ҳужжат сиёсий мулоқотни янада чуқурлаштириш ҳамда устувор йўналишларда амалий ҳамкорлиқни кенгайтириш учун мустаҳкам институционал асос яратади.

Авазадаги тадбирлар доирасида Ўзбекистон Республикаси Президентини Шавкат Мирзиёев Арманистон Республикаси Бош вазири Никол Пашинян билан учрашув ўтказди.

Ўзбекистон — Арманистон кўп қиррали муносабатларини янада кенгайтиришнинг долзарб масалалари кўриб чиқилди.

Турли даражадаги фаол алоқалар йўлга қўйилгани мамнуният билан қайд этилди. Яқинда икки мамлакат ўртасида сиёсий маслаҳатлашувлар ўтказилди.

Ўзаро савдо ҳажми ортиб бормоқда, мамлакатимизда Арманистон сармоғаси иштирокида 80 та корхона муваффақиятли фаолият юритмоқда. Пойтахтлар ўртасида тўғридан-тўғри авиақатнов йўлга қўйилган.

Қишлоқ хўжалиги, заргарлик, энгил саноат, фармацевтика, кимё ва туризм соҳаларида кооперация лойиҳаларини илгари суриш муҳимлиги таъкидланди.

Бу борада Ҳукуматлараро комиссиянинг навбатдаги йиғилиши ва қўшма ишбилармонлик тадбирларини самарали ўтказиш зарурлиги қайд этилди.

Томонлар халқаро аҳамиятга молик масалалар ва кўп томонлама ташкилотлар доирасидаги ҳамкорлиқни ҳам муҳофиза қилдилар.

Ўзбекистон Республикаси Президентини Шавкат Мирзиёев Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари делегациялари раҳбарлари билан биргаликда Туркманистоннинг “Аваза” миллий сайёҳлик зонасида ташкил этилган миллий таомлар фестивалига ташриф бурди.

Фестивалда тўққиз мамлакат — Ўзбекистон, Озарбайжон, Арманистон, Беларусь, Қозғистон, Қирғизистон, Россия, Тожикистон ва Туркманистоннинг пазандачилик анъаналарини намойиш этилди.

Ўзбекистон тендида меҳмонлар юртимизнинг турли ҳудудларига хос нон ва пиширилган, қандолат маҳсулотлари ҳамда қуртилган мевалар билан танишдилар. Уларга новвойликнинг кўп асрлик анъаналари ҳақида сўзлаб берилди. Ошпазлар самосанинг бир неча турини, шунингдек, шивит оши ва тухумбарак каби Хоразм таомларини тайёрлаш, нон ёпиш жараёналарини намойиш этдилар. Ўзбек паловининг турли хиллари ва миллий ошхонамизнинг бошқа таомлари ҳам меҳмонлар эътиборига ҳавола қилинди.

Экспозициядан халқ хўнарамдчилиги намуналари ҳам ўрин олди. Риштон, Бухоро, Марғилон ва Самарқанд хўнарамандлари ўз маҳсулотлари ҳамда уларни тайёрлашнинг анъанавий усулларини намойиш этдилар. Миллий куй-қўшиқлар ва рақслар фестивалга байрамона рух бағишладилар.

Делегациялар раҳбарлари Ўзбекистон тенди билан танишган, фестивалнинг бошқа миллий экспозицияларини кўздан кечирилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентини Шавкат Мирзиёевнинг Туркманистонга давлат ташрифи давом этмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИНИНГ МУШТАРАК ТАРАҚҚИЁТ АРХИТЕКТУРАСИ ВА ЕВРООСИЁ МАРКАЗИДА ЯНГИ ГЕОСТРАТЕГИК МУВОЗАНАТ

Бугунги шиддат билан ўзгараётган ва геосиёсий қарама-қаршилиқлар тобора кескинлашаётган мураккаб дунёда жаҳон харитасининг марказида мутлақо янги, бирдам ва изчил ривожланаётган минтақавий муҳит шаклланиб бормоқда. Туркманистонда бўлиб ўтган Марказий Осиё ва Озарбайжон давлат раҳбарларининг саккизинчи Маслаҳат учрашуви ана шу тарихий трансформациянинг ажқол исботи ва янги амалий босқичи бўлди.

2017 йилда Ўзбекистон Республикаси Президентини Шавкат Мирзиёевнинг ташаббуси билан асос солинган ушбу олий даражадаги мулоқот шакли қисқа вақт ичида нафақат ягона геосиёсий маконни жиқлаштирди, балки Жанубий Кавказнинг стратегик лоомотиви бўлиш Озарбайжонни ҳам қамраб олган муҳим ва мустақил марказга айланди.

Президент Шавкат Мирзиёевнинг навбатдаги Маслаҳат учрашувида сўзлаган концептуал нутқи ва илгари сурган кенг кўламли ташаббуслари халқаро жамоатчилик ҳамда глобал таҳлилчилар эътиборини яна бир бор ушбу минтақага қаратди. Ўзбекистон раҳбари гоъларни “тараққиёт ва хавфсизлик йўлида

тинч мулоқот ва ўзаро манфаатларни ҳисобга олиш йўли билан ўз ечимини топди.

Минтақалараро савдо айланмаси бир неча баробарга ортди, саноат кооперацияси бўйича мисли кўрилмаган қўшма лойиҳалар ишга тушди. Шу билан бирга, “Хитой — Қирғизистон — Ўзбекистон” темир йўли ва Транскафрон йўлга каби муҳим транспорт артериялари минтақани жаҳон океанлари ва энг йирик бозорларга боғлашда стратегик қадам бўлди.

Ана шу сермаҳсул ва амалий натижалар шароитида Маслаҳат учрашувида Президент Шавкат Мирзиёев томонидан илгари сурилган янги ташаббуслар минтақавий интеграцияни сифат жиҳатидан мутлақо юқори босқичга олиб чиқди.

Давлатимиз раҳбари Марказий Осиё ва қўшни минтақалар ўртасидаги ҳамкорлиқнинг янги истиқболларини 2027 йил Ўзбекистон пойтахтида “Тинчлик ва барқарор ўзаро боғлиқлик йўлидаги минтақалараро мулоқот: Марказий Осиё ёндашуви” деб номланган

халқаро конференцияда батафсил муҳокама қилишни таклиф этди.

Ўзбекистон Президентини Марказий Осиё ва Жанубий Кавказни ягона, мустаҳкам ва ўзаро боғлиқ бўлган иқтисодий ва транспорт-логистика маконига айлантириш гоъсини илгари сурди. Бу таклиф товарлар, хизматлар ва капиталнинг эркин ҳаракатланишига тўсиқ бўлаётган тариф ҳамда нотариф чекловларни босқичма-босқич бекор қилиш, божхона ва транзит тартиб-қондаларини тўлиқ рақамлаштиришни назарда тутайди.

Шунингдек, минтақавий ҳамкорлиқни мустаҳкамлашга хизмат қиладиган мутлақо янги гоъ — “олти иқтисодиёт — битта маҳсулот” формуласи қардош давлатлар интилиши лозим бўлган юксак марра сифатида таърифланди.

Айниқсиз, Каспий орқали Марказий Осиёнинг Озарбайжон ва Европа билан боғлайдиган Транскаспий мультимодаль маршрутнини (“Урта коридор”) янада кенгайтириш, ушбу йўналиш бўйлаб замон талабларига жавоб берадиган логистика хабларини барпо этиш

ва “яшил” энергетика соҳасидаги салоҳиятини бирлаштиришга оид таклифлар халқаро савдо хавфсизлиги нуқтаи назаридан жуда юқори баҳоланмоқда.

Муқобил логистик йўлакларга эҳтиёж ортган ҳозирги шароитда Марказий Осиё ва Озарбайжоннинг муштарак транспорт тармоғи Евроосиёнинг энг ишончли ва жозибадор кўприғига айланмоқда.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Президентини минтақада мустаҳкам тинчлик ва хавфсизлиқни таъминламасдан туриб, барқарор тараққиётга эришиб бўлмаслигини алоҳида уқтирди. Киберхавфлар, терроризм, экстремизм ва иқлим ўзгариши каби замонавий таҳдидларга қарши мувофиқлаштирилган жамоавий курашни, шунингдек, қўшни Афғонистонни минтақавий иқтисодий ва инфратузилмавий лойиҳаларга чуқурроқ жалб этиш зарурлиги қайд этилди.

Бу ёндашув Марказий Осиё давлатларининг ташқи хавф-хатарларга нисбатан бардошлилигини ошириш ва халқаро майдонда ягона,

жиқлашган субъект сифатида намоён бўлишга хизмат қилади.

Саммитда инсон капитали ва келажақ авлод масаласига ҳам алоҳида ургу берилди. Аҳолиси жадал ўсаётган ва асосий қисмини ёшлар ташкил этадиган ушбу кенг минтақа учун рақамли технологиялар, инновациялар, академик ва маданий алмашинувларни кенгайтириш, шунингдек, Марказий Осиё ва Озарбайжон ягона туризм маконини шакллантириш бўйича илгари сурилган гоълар халқлар ўртасидаги тарихий, маънавий ва дўстона ришталарни янада мустаҳкамлашга қаратилган.

Давлатимиз раҳбарларини нутқи ва ташаббуслари негизда келажақ авлодларга хавфсиз, иқтисодий жиҳатдан кучли ва одамларга муносиб яшаш имкониятини берадиган маконни барпо этишдек теран бир ҳақиқат ва юксак масъулият ифода этилган.

Президент Шавкат Мирзиёевнинг Маслаҳат учрашувида илгари сурган концептуал ташаббуслари Марказий Осиё ва Озарбайжон халқларининг халқаро майдондаги мавқенини сифат жиҳатидан янги босқичга олиб чиқадиган, Евроосиёнинг марказида тинчлик, барқарорлик ва умумий фаровонлиқни таъминлашга салмоқли ҳисса қўшадиган муҳим узоқ муддатли “Йўл харитаси” дир.

ИҚТИСОДИЁТНИ ЮҚОРИ ТЕХНОЛОГИЯ ВА МЕЊНАТ УНУМДОРЛИГИ МОДЕЛИГА ЎТКАЗИШ

Учинчи миллий дастурнинг фалсафий-иқтисодий таҳлили

Исmoil САИФНАЗАРОВ, фалсафа фанлари доктори, профессор

Бошланиши 1-бетда

Тарихий-фалсафий контекст: технологик уклад алмашинуви муаммоси

Хар қандай иқтисодий ислохотнинг замирида муайян фалсафий концепция ётади. Узоқ йиллар давомида ривожланаётган давлатлар иқтисодиёти кўпроқ арзон ишчи кучи, табиий бойликлар (газ, пахта, металл) ва экстенсив (сон жиҳатдан кенгайиш) омилларига таянди. Аммо ХХI асрнинг учинчи ўн йиллигида бу модель ўз умрини ўтаб бўлди. Учинчи миллий дастурнинг бош фалсафаси оддий ва қатъий: **“Бойлик ер остидан эмас, ақл ва технологиядан яратилади”**. Мисолларга мурожаат қилайлик. 1 тонна хомашё пахта ёки қайта ишланмаган мисни сотиш эмас, ундан микропил, электромобиль бутловчилари ёки юқори технологияли фармацевтика маҳсулоти тайёрлаш қиймат закирининг юқори поғонасига кўтарилиш демакдир. Паст маошли, огир жисмоний меҳнатдан юқори қўшилган қиймат яратувчи, автоматлашган ва интеллектуал меҳнатга ўтиш инсоннинг ижтимоий мақомини, ҳаёт сифатини ва даромадини каррали оширади.

Жаҳон иқтисодий тараққиёти тарихига назар ташласак, ҳар бир давр ўзининг етакчи технологик укладига эга бўлганини кўраимиз. Саноат инқилоблари — бут машинасида тортиб, то рақамли технологияларга — жамият тузилишини, меҳнат тақсимотини, ҳатто инсоннинг ўзлигини англаш тарзини ҳам тубдан ўзгартирган. Файласуфлар бу жараёни турлича баҳолаган: кимдир ишлаб чиқариш воситаларининг ижтимоий муносабатларни белгилашни кўрсатган бўлса, постиндустриал жамият назариятчилари (Д.Белл, Э.Торфлер) билим ва ахборотнинг асосий капиталга айланишини таъкидлаган.

Бугунги кунда дунё тўртинчи саноат инқилоби даврини бошдан кечирмоқда — сунъий интеллект, робототехника, катта маълумотлар (big data), рақамли платформалар иқтисодий тизимнинг марказий ўзига айланмоқда. Бу шароитда мамлакатларнинг рақобатбардорлиги энди табиий ресурслар ёки арзон ишчи кучи эмас, балки интеллектуал капитал, инновацион салоҳият ва меҳнат унумдорлиги билан белгиланмоқда.

Ана шу глобал тенденция фонида Ўзбекистоннинг иқтисодиётини юқори технология ва меҳнат унумдорлиги моделига ўтказиш қарори тасодифий эмас — бу тарихий зарурат, миллий тараққиётнинг объектив мантикий давомидир. Инсон қадрини юксалтириш гоёси давлат сиёсатининг марказий концепцияси сифатида айнан шу нуктада иқтисодий фаолиятнинг мазмунини билан туташади: чунки инсон қадри, аввало, унинг муносиби, юқори унумли ва муносиб ҳақ тўланадиган меҳнат билан бандлигида намоён бўлади.

Моҳият ва асосий йўналишлар

Президентимиз нутқида белгиланган учинчи миллий дастурнинг таркибий қисмларини, энг аввало, хорижий инвестицияларни жалб этиш миқёси нуктаи назардан тавсифлаш мумкин. Келгуси ўн йилликда 450 миллиард доллар хорижий инвести-

ция жалб қилиш режалаштирилган. Бу рақамнинг аҳамиятини тушуниш учун ўтган давр тажрибасига мурожаат қилайлик. Президентимиз таъкидлаганидек: **“Йилгари иқтисодиётимизга йилга 2-3 миллиард доллар хорижий инвестиция олиб келинган бўлса, ҳозирги пайтда 40-50 миллиард доллар чет эл сармояси жалб қилинмоқда”**. Демак, сўнгги йилларда йиллик инвестиция оқими 15-20 баробар ошган. Бу тенденциянинг давом эттирилиши ва янада кучайтирилиши натижасида белгиланган 450 миллиард долларлик кўрсаткичга эришиш мумкин бўлади. Бу шунчаки миқдорий кўрсаткич эмас, балки мамлакатнинг юқори иқтисодий тизимига интеграциялашуви даражасининг сифат жиҳатидан ўзгариши демакдир.

Дастур қуруқ шиорлардан иборат эмас, у аниқ иқтисодий кўрсаткичлар ва ҳисоб-китобларга таянади. Унда белгиланган асосий кўрсаткичлар 2030 йилгача ялпи ички маҳсулот ҳажмини 300 миллиард долларга етказиш, саноат тармоғида 2 миллионга юқори даромадли иш ўрни яратиш, келгуси ўн йилликда жон бошига ялпи ички маҳсулотни 10 минг доллардан юқори даражага олиб чиқишдан иборат. Бу ерда эътиборли жиҳат шундаки, ушбу режалар олдинги мажбуриятларнинг бажарилиш тажрибасига асосланади. Президентимиз таъкидлаганидек, **уч йил олдин 2030 йилга мўлжалланган 160 миллиард долларлик ЯИМ вазифаси “глобал логистикадаги узлишлар, дунёдаги логистик вазиятга қарамасдан... шу йилнинг ўзида орғити билан амалга оширилади”**. Демак, янги, янада юксак марралар реал ижро тажрибасидан келиб чиққан ҳолда белгиланмоқда, бу эса стратегик режалаштириш илмий асосланганидан далолат беради. Учинчи миллий дастур иқтисодий двигателни ишга туширишда уч асосий таянч нуктага асосланади. **Биринчиси**, стартап лойиҳалар. Энди инновациялар лабораторияларда чанг босиб ётмайди. Ёшларнинг технологик гоёларини тижоратлаштириш, инкубация ва ак-

манбаи асосан капитал ва меҳнат сарфи ҳисобланса, янги моделда у билим, ижодкорлик ва инновация билан алмаштирилади. Бу ерда давлатимиз раҳбари томонидан бошқа ўринда билдирилган гоё — **“АТ, сунъий интеллект, креатив иқтисодиёт каби йўналишлар ривожига янги руҳ бериб... 10 миллион ёшларимизни рақамли индустрия ва келажак касбларига олиб кириш”** учинчи миллий дастур билан узвий боғлиқдир. Демак, таълим соҳасидаги биринчи миллий дастур ва иқтисодий соҳадаги учинчи миллий дастур ўртасида ички мантикий узвийлик мавжуд: билимни, малакали инсон капиталли юқори технологик иқтисодиётнинг зарурий шарти ҳисобланади. Дастурда назарда тутилган яна бир муҳим жиҳат **“кичик бизнес — ўрта бизнесга, ўрта корхоналар эса йирик компания ва корпорацияларга айланиши учун яхлит экотизимни йўлга қўйиш”**дир. Бу ёндашув тадбиркорлик тараққиётининг табиий, органик босқичларини таъминлашга қаратилган

чамбарчас боғлиқ. Юқори унумли меҳнат юқори даромад демакдир, бу эса аҳоли фаровонлиги ошишига, оқибатда эса камбағаллик қисқаришига хизмат қилади. Президентимиз нутқида келтирилган рақамлар — камбағаллик даражасининг **“2017 йилдаги 35 фоиздан 4 фоизга”** тушганлиги — айнан шу боғлиқликнинг амалий далилидир. Учинчидан, меҳнат унумдорлиги масаласи миллий ўзликини англаш билан ҳам боғлиқ. Агар мамлакат фақат хомашё етказиб берувчи ёки арзон ишчи кучи манбаи сифатида қолиб кетса, унинг жаҳон тизимидаги мавқеи иккинчи даражада бўлиб қолаверади. Юқори технологик моделга ўтиш эса миллиятнинг интеллектуал субъектлик мақомини тиклаш, дунё тараққиётига мустақил ҳисса қўиш имкониятини яратиш демакдир. Президентимиз ифодасида бу гоё аниқ кўрсатилган: **“Менинг ниятим: Ўзбекистон технология соҳаларида жаҳонга илгор ташаббусларни тақдир қиладиган марказга айланиши зарур”**.

Яқинда давлатимиз раҳбарининг Оролбўйига таърифи чоғида Қорақалпоғистонни “яшил” энергетика, интеллектуал иқтисодиёт ва жадал тараққиёт марказига айлантириш борасида билдирган мулоҳазалари ҳам учинчи миллий дастурга уйғун десак, янглишмаган бўламиз.

Мустақилликнинг 35 йиллиги байрами тантаналари давом этаётган шукўҳли кунларда Президентимизнинг Нукус шаҳрида Қорақалпоғистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш масалаларига бағишланган тарихий йиғилишида Оролбўйи эли билан юзма-юз, очик ва самимий мулоқот қилиш йилларда минтақада амалга оширилаётган туб ўзгаришлар нафақат натижа бераётганлиги, балки Қорақалпоғистон бутун бутун мамлакатимизнинг энг тез ривожланаётган етакчи иқтисодий локомотивларидан бирига айланишини кўрсатди. Қорақалпоғистонни иқтисодий жиҳатдан оёққа турғазиш мақсадига мисли кўрилмаган преференциялар ва солиқ имтиёзлари берилди. Фойда, ер ва мол-мулк солиқлари 2 баробар, саноат корхоналари учун электр тарифи 15 фоиз пасайтирилди, ижтимоий солиқ эса атиги 1 фоиз этиб белгиланди. Натижада ўтган йили ҳудудга 1 миллиард 700 миллион доллар инвестиция киритилди — бу 2021 йилдагидан нисбатан нақд 22 баробар кўпдир. Жорий йилнинг биринчи ярмида Қорақалпоғистон иқтисодиёти 10,2 фоиз ўсиш қайд этиб, ривожланиш суръати бўйича республикада Тошкент шаҳридан кейинги фахрли иккинчи ўринга кўтарилди. Қорақалпоғистоннинг чексиз саҳролари ва кучли шамол салоҳияти мамлакатимизнинг энергетика мустақиллигига хизмат қилмоқда. Ҳудудда сўнгги йилларда 860 МВт. янги қувватлар ишга туширилиб, Беруний ва Қораўзакдаги шамол станциялари ҳисобига “яшил” энергия улуши 23 фоизга етказилди. Электр ишлаб чиқариш 4 баробар ошиб, ҳудуд эҳтиёжидан 3 баробар орди. Энг муҳими, умумий қиймат 7 миллиард доллар бўлган 47 та янги лойиҳа қурилишига расман старт берилди. 2030 йилга бориб ҳудудда жами 3300 МВт. шамол қувватлари ишга тушади ва Қорақал-

поғистонда “яшил” энергия улуши 76 фоизга етади. Бу эса минтақани халқаро даражадаги тоза энергия хабиға айлантиради.

Минтақанинг географик изоляциясини бузиш ва савдо йўлларини очиш бўйича улкан транспорт лойиҳалари амалга оширилмоқда. Осиё тараққиёт банки иштирокида 384 миллион доллар эвазига А-380 халқаро автомагистралининг Қўнғиротдан ўтган 240 километри тўлиқ сифатли бетон қопламалга ўтказилди. Эндликда Тўртқўл, Эллиққалға ва Берунийдан ўтган яна 92 километрини қуриш бошланди. Натижада транзит салоҳияти 1,5 баробар ошади: юклар Тўртқўлдан Қозоғистон чегарасига 24 соат эмас, атиги 10 соатда етиб боради. Келгуси йил март ойидан бошлаб Тошкент — Нукус тезорар поезди қатнай бошлайди ва пойтахтдан Нукусгача бўлган йўл вақти 16 соатдан 7 соатгача қисқаради. Тўямўйин тозалаш иншооти реконструкция қилиниб, Қўнғиротдан Мўйноққача 100 километр янги ичимлик сув қуруви тортилмоқда.

Қорақалпоғистон эндиликда нафақат саноат ва қишлоқ хўжалиги, балки юқори рақамли технологиялар марказига айлантирилмоқда. Қўнғирот — Қораўзак — Тахиташога йўналиши ҳудуднинг “яшил саноат йўлига” ва “интеллектуал иқтисодиёт учбурчаги” сифатида ривожлантирилди. Сунъий интеллект ва катта маълумотлар марказлари учун ташкил этилган махсус зонада умумий қиймати 8 миллиард доллар бўлган 6 та лойиҳа амалга оширилади. Келгуси уч йил ичидида Нукус, Қўнғирот, Қораўзак ва Тахиташога 1,5 минг юқори даромадли АТ ва муҳандислик иш ўрни яратилади. Бугунги технологиялар ва СИ соҳасидаги йиллик экспорт ҳажми 600 миллион долларга етказилади. Бундан қўзланган мақсад — ислохотларнинг бош мезони оддий одамларнинг турмуш фаровонлигини юксалтиришдир.

Нукусдаги тарихий йиғилиш кўрсатдики, бир пайтлар экологик фожиа ва мураккаб шароитлар ҳудуди сифатида қаралган Қорақалпоғистон бутун улкан бунёдкорлик, инвестициявий жозибадорлик ва “яшил” технологик тараққиёт марказига айланади. Президентимиз белгилаб берган янги истиқболлар ва миллиардлаб долларлик мегалойиҳалар Қорақалпоғистон заминини нафақат Ўзбекистоннинг, балки бутун Марказий Осиёнинг энг қудратли интеллектуал ва индустриал масканларидан бирига айлантириши шубҳасиздир.

Дастурнинг бошқа ҳужжатлар билан ўзаро боғлиқлиги

Илмий-фалсафий таҳлил нуктаи назардан муҳим бўлган жиҳат, учинчи миллий дастурни алоҳида, изоляцияланган ҳодиса сифатида эмас, балки бутун тизимнинг таркибий қисми сифатида қўриш зарурлигидир. Жўмладан, биринчи миллий дастур (билим ва малакани капиталга айлантириш) юқори технология иқтисодиёт учун зарур инсон капиталини тайёрлайди. Техникумларда халқаро стандартларни жорий этиш ва “юқори даромадли касбларга ўқитиш” бевосита учинчи

дастурнинг кадрлар билан таъминланишига хизмат қилади.

Тўртинчи миллий дастур (сув ва экологияга муносабатни ўзгартриш) юқори технологик тараққиёт барқарорлигини таъминлайди, чунки замонавий иқтисодий ўсиш экологик омилларни инобатга олмасдан узоқ муддатли самара бермайди. Бешинчи миллий дастур (қонун устуворлиги) инвестиция муҳити ишончлилигини, тадбиркорлик қафолатлари мустаҳкамлигини таъминлайди, бу эса 450 миллиард долларлик инвестиция мақсадига эришишнинг зарурий шартидир. Олтинчи миллий дастур (маҳалла — тараққиётнинг асосий буюртмачиси) иқтисодий ўсиш самараси жамиятнинг энг кўйи бўғинигача етиб боришини, яъни тараққиётнинг инклюзив хусусиятини таъминлайди.

Бу ўзаро боғлиқлик кўрсатадики, Президентимиз томонидан тақдир этилган 7 та миллий дастур механик рўйхат эмас, балки диалектик яхлитликка эга бўлган стратегик тизимдир, унда ҳар бир қисм бошқасини тўлдиреди ва мустаҳкамлайди.

Кутилаётган натижалар ва уларнинг ижтимоий аҳамияти

Дастур амалга оширилиши жараёнида кутилаётган асосий натижаларни умумлаштириш мумкин. **Биринчидан**, иқтисодий қўламининг ортиси: ЯИМ ҳажмининг 300 миллиард долларга етказилиши мамлакатимизнинг минтақада ва жаҳон миқёсида янада мустаҳкам иқтисодий мавқега эга қилади. **Иккинчидан**, меҳнат бозорининг сифат жиҳатидан ўзгариши: 2 миллионга юқори даромадли иш ўрни яратилиши оддий иш ўринлари сони кўпайиши эмас, балки уларнинг сифат тавсифи тубдан ўзгариши демакдир. **Учинчидан**, аҳоли фаровонлиги юксалиши: жон бошига ЯИМнинг 10 минг доллардан ошиши бу кўрсаткич бўйича Ўзбекистоннинг ўртадан юқори даромадли давлатлар тоифасидан анча олдинга силжишни аналгатади. **Тўртинчидан**, ёшлар салоҳиятининг рўёбга чиқиши: стартап ва инновацион тадбиркорлик орқали ёш авлодга ўз билими ва қобилиятини амалга ошириш учун кенг майдон очилади. **Бешинчидан**, миллий ўзига хосликнинг мустаҳкамланиши: технологик соҳада мустақил ва ташаббускор мамлакатга айланиш миллий гурур ва ўзига ишонч ҳиссини қучатиради.

Қисқаси, учинчи миллий дастур — иқтисодиётни юқори технология ва меҳнат унумдорлиги моделига ўтказиш — моҳиятан Ўзбекистоннинг жаҳон тараққиёт тарихидаги янги босқичга ўтиш стратегиясидир. Бу дастур орқали давлат нафақат иқтисодий кўрсаткичларни яхшилашни, балки жамиятнинг ишлаб чиқариш муносабатларини, инсоннинг меҳнатга муносабатини, миллиятнинг ўзлигини англаш тарзини ҳам тубдан янгиланиш мақсад қилади. Президентимиз таъкидлаганидек: **“Биз ягона Ватан, ягона халқ бўлиб, янги ҳаёт ва буюк келажакимизни биргаликда барпо этамиш!”**. Мана шу бирдмаллик гоёси миллий дастурларнинг барчасини, жўмладан, иқтисодий тараққиёт дастурини ҳам яқна шахс манфаати эмас, балки бутун жамият, бутун миллат манфаати нуктаи назардан қўриб чиқишни тақозо этади. Юқори технология ва юқори меҳнат унумдорлиги моделига ўтиш шунчаки иқтисодий сиёсат йўналиши эмас, балки ХХI аср шароитида миллат сифатида яшаб қолиш, ривожланиш ва жаҳон тамаддунига муносиб ҳисса қўиши йўлидаги тарихий зарурат ва фалсафий талловдир. Бу таллов инсон қадрини иқтисодий тараққиётнинг марказига қўювчи давлат сиёсатининг табиий ва мантикий давомидир.

Янада аниқроқ айтганда, Ўзбекистоннинг 35 йиллик мустақиллик бекатида эълон қилинган “Юқори технологияли иқтисодиёт” миллий дастури келажак авлодларга қолдириладиган энг мустаҳкам пойдевордир. Биз нафақат янги изовлар қурмоқдамиз, балки жамиятимизнинг тафаккур тарзини янгиланмоқдамиз. Ушбу дастурнинг тўлақоли амалга ошиши Ўзбекистонни глобал технологик пойгада шунчаки кузатувчи эмас, балки минтақавий ва қитъалараро инновацион марказга, дунёнинг энг рақобатбардор саноат маконларидан бирига айлантириши шубҳасиздир.

Акс садо

СЎЗГА ХУРМАТ — БАРЧАМИЗГА ДАХЛДОР

Ахборот асрининг имкониятлари шу қадар кенгайиб кетдики, бундан ҳайратланмай иложингиз йўқ. Виртуал олам инсониятни тобора ўз домига тортиб бормоқда: ижтимоий тармоқлар ва мессенжерлар бу оламнинг асоси, туб заминига айланиб улгурди.

Шахло ҒАНИЕВА,
Тошкент амалий фанлар
университети талабаси

Ахборот алмашинуви учун бир неча сония кино. Ёзишмалар жадаллик билан бир инсондан иккинчисига етиб боради. Аммо ёзувларга бир кўз ташланг-а! Адабий тил нормаларига умуман риоя қилинмайди. Сўзларни қисқартириб ёзиш, имловий хатоларга тўла жумлалар кишининг ғашига тегади. Сўзларнинг атайлаб қисқартирилиши, лотин ва кирилл ҳарфларининг аралаш қўлланиши, нотўғри ёзиладиган пойинтар-сойинтар жумлалар, тиниш белгилари қўйилмаслиги — буларнинг қайси бирини санайлик?

YouTube платформасига жойланаётган видеолар ҳар куни қанчадан-қанча қўрилишлар йиғида ва уларнинг остида муносабат тарихида ёзилган гапларни ўқийсиз. Ижтимоий тармоқларда муносабат билдирадиганлар кўп. Аммо уларнинг ёзувларига кўз югуртирсангиз, гиж-гиж хатоларга кўзингиз тушади. На имло қоидаларига, на жумлаларнинг услубий қўрилишига, на тиниш белгиларига эътибор берилмасдан ёзилган бундай изоҳлар сон-саноксиз.

Йиғилишларда “Тил — миллат кўзгуси, унинг тарихи, хотираси, маънавияти ва миллий ўзлигини ифода этувчи буюк қадриятдир”, деб кўп гапирармиз. Инсоннинг ўз тили-

га муносабати унинг тафаккури, дунёқараши, маданий ва маънавий савияси билан ўлчанади. Ҳар бир халқнинг тарихи, урф-одатлари, орзу-интилишлари ва миллий руҳи унинг она тили орқали намоеён бўлар экан, нима учун биз хато ёзиш “урф”и қўрбонига айланишимиз керак?

Бугунги кунда рақамли технологиялар ҳаётимизни тубдан ўзгартириб, кўплаб мушкулларимизни осон қилмоқда. Бунинг афзалликларини, албатта, тан олишга мажбурмиз. Лекин “Биз техника асрида яшаймиз, тил масаласи биз учун иккинчи даражали”, дейишга ҳам ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ.

Мессенжердаги оддий ёзишда йўл қўйилган ҳар бир имло хатосини фожиа сифатида қабул қилиш шарт эмас дейдиганларнинг фикрига эса умуман қўшилиб бўлмайди. Айниқса, ижтимоий тармоқларда давлат тилига нисбатан тўғри муносабатни шакллантириш керак. Чунки ҳар биримиз ҳар куни рақамли тармоқлардан фойдаланамиз. Зеро, тил — тиррик ҳодиса. У доимо ривожланади, бойийди, янги тушунча ва атамалар билан тўлдириб борилади. Айрим сўзлар эса вақт ўтиши билан истеъмолдан чиқиб кетади.

Интернет тилини бутунлай салбий ҳодиса деб баҳолаб бўлмайди. У замонавий мулоқотнинг ўзига хос кўриниши сифатида тилнинг

янги имкониятларини ҳам намоеён этмоқда. Муаммо интернетда янги сўзлар пайдо бўлаётганида эмас, балки она тилимизга нотўғри муносабат шаклланиши ва имло қоидаларига бепарволик салбий одатга айланиб бораётганидир.

Биздан кейинги авлод нима қилади, шу ҳақда ўйлаб кўрамизми? Биздан нима қолса, уларга шу мерос бўлиб ўтади: матнми, ёзувми, электрон ҳужжатми ёки тасвирми — барчасини бор ҳолича қабул қилади. Агар биз хато ёзишдан андиша қилмасак ва бунга одатланиб қолсак, келажак авлодга гиж-гиж хатолардан иборат “ёзув маданияти”ни мерос қилиб қолдирамизми? Ахир ёзган матнига қараб, инсоннинг сўз бойлиги, фикрлаш тарзи, билим даражаси ва саводхонлиги ҳақида муайян хулосага келиш мумкин.

Она тилимизни асраш фақатгина тилшунослар, филологлар ёки ўқитувчиларнинг вазифаси эмас. Бу — ҳар биримизга дахлдор масъулият. Хабар ёзаётганда ҳам, фикр билдираётганда ҳам, реклама ёки эълон тайёрлаётганда ҳам сўзга ҳурмат билан қарайлик. Сўзларни қисқартириб ёзишдан қочайлик. Зеро, беҳато имло асл юзими, савиямиз қандайлигини ва саводхонлик даражамизни кўрсатиб беради.

Она тилимизни асраш фақатгина тилшунослар, филологлар ёки ўқитувчиларнинг вазифаси эмас. Бу — ҳар биримизга дахлдор масъулият. Хабар ёзаётганда ҳам, фикр билдираётганда ҳам, реклама ёки эълон тайёрлаётганда ҳам сўзга ҳурмат билан қарайлик.

5

2026 йил 9 октябрь, 209-сон

ИМКОНИЯТ ВА ИМТИЁЗЛАРГА ФИДОЙИЛИК БИЛАН ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Таянч нукта

Президентимиз 30 сентябрда устоз ва мураббийлар билан учрашди. Ана шу тарихий воқеани умрининг 45 йилини ёшлар таълим-тарбиясига бағишлаган муаллим сифатида кучли ҳаяжон ва фахр билан кузатдим. Учрашувда айтилган фикрлар, келтирилган рақамлар ва илгари сурилган янги ташаббуслар ҳар бир ўқитувчи қалбидан жой олди. Қалбим тубидан бодраб чиқаётган қувонч, фахр, шукроналик онлари қўлимга қалам ушлашга ундади.

Ҳамиджон РАҲИМОВ,
Олтиариқ туманидаги
ихтисослаштирилган мактаб
директори, Ўзбекистон
Республикаси халқ ўқитувчиси

Мамлакатимиз етакчисининг “**Ўқитувчи — меҳр дарёси, ўқитувчи — эзгулик булғи, ўқитувчи — маърифат кўёши**”, деган сўзлари ҳар бир педагог қалбига юксак туйғулари уйғотди. Дахлдорлик ҳиссини оширди. Айниқса, бугун сунъий интеллект ва рақамли технологиялар инсон ҳаётини жадал ўзгартираётган бир пайтда давлатимиз раҳбари ҳеч бир технология боланинг қалбига устоздек йўл топиб, унга Ватанга муҳаббат ва масъулият туйғусини сингдира олмаслигини таъкидлагани ўқитувчи меҳнати қанчалик қадрли эканини кўрсатади.

Болаларимиз пахта далаидан мактаб парчасига, ўқитувчилар таълим жараёнига қайтарилиши ҳақидаги гаплар ортда катта ҳаётий ҳақиқат мужассам. Ўқитувчининг ойлик маоши кам эди. Шу ҳам ўз вақтида берилмасди. Боз устига, эрта баҳордан кеч кузгача даладан

чиқмасди. Ҳа, ўқитувчилар энг камситилган касб эгаси эди.

Янги Ўзбекистондаги ислохотларнинг илк кунлариданоқ устозларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаш, таълим-тарбия сифат ва самарадорлигини оширишга алоҳида эътибор қаратилди. Таламдаги манзара тубдан ўзгарди. Бунга рақамлар ҳам аниқ кўрсатиб турибди. Масалан, кейинги ўн йилда 1 миллион 800 минг ўринли боғчалар ва 1,5 миллион ўринли мактаблар барпо этилиб, 10 мингдан зиёд таълим муассасаси замонавий кўринишга келтирилди. Ярим аср мактабда ишлаётган ўқитувчи сифатида бундай ўзгаришлар қадрини жуда яхши ҳис қиламан.

Учрашувда ўқитиш мазмуни ва сифати алоҳида тилга олинди. Бу ниҳоятда муҳим ёндашув. Чунки мактаб фақат чиройли бинодан иборат эмас. У билим ва тарбия, тафаккур, устоз ва шогирд ўртасидаги маънавий ришта боғланадиган стратегик ҳудуд бўлиши керак. Бу жараёнлар ўзим меҳнат қилаётган Олтиариқ тумани ихтисослаштирилган мактаби фаолиятида ҳам намоеён бўлмоқда. Аввало, таълим ва тарбияни бир-биридан ажралмас жараён деб қабул қилдик. Таълим орқали ақл ва билимни бойитиш, тарбия орқали эса одоб-ахлоқ ва маънавиятни шакллантиришга уринялмиз. Натижада ўқувчиларимиз турли олимпиадаларда, миллий ва халқаро танловларда муносиб иштирок этмоқда. Мактабимиз 2021 йилда “Замонавий мактаб” мақомига эга бўлди. “Энг яхши хорижий тилини ўқитадиган мактаб” танловининг туман ва вилоят босқичи ғолиблари қаторидан жой олди. 2024-2025 ўқув йилида 41 батирувчимиз юз фоизли натижа билан олий таълим муассасаларига қабул қилинди. Булар яратиб берилган катта имкониятлардан самарали фойдаланаётган устозларимиз меҳнатининг амалий маъсули, болаларга фақат маълумот бериш билан чекланмай, уларни мустақил фикрлайдиган шахс қилиб тарбиялашга қаратилган ёндашувлар меvasи.

ТИЛ БИЛГАН ИНСОН ЮРТИНИ ДУНЁГА НАМОЁН ЭТА ОЛАДИ

“Бугун дунёда бир-биридан узоқда жойлашган халқларни нима яқинлаштиряпти?” деган саволга турлича жавоб бериш мумкин. Технология, интернет, саёхат, таълим, иктисодий алоқалар... Аммо буларнинг барчасини боғлаб турадиган энг муҳим воситалардан бири — тил. Айниқса, инглиз тили бугунги глобал мулоқотнинг муҳим воситасига айланган. Дунё бир-бири билан айнан шу тилда фикр алмашмоқда, олимлар илмий изланишларини шу тилда тақдим этмоқда, талабалар хорижий университетларда таълим олмақда, тадбиркорлар халқаро ҳамкорлик ўрнатмоқда.

Шу ўринда бир савол туғилади: биз инглиз тилини фақат дунёни билиш учун ўрганамизми ёки дунёга ўзимизни танитиш учун ҳам ундан фойдалана оламизми? Менимча, бугунги ёшлар олдига турган муҳим вазифалардан бири инглиз тилини ўз миллий маданиятимизни дунёга танитиш воситасига айлантиришдир.

Чет тилини ўрганиш ҳақида гап кетганда, кўпинча “инглиз тилини билсам, яхши иш топаман”, “хорижда ўқийман”, “халқаро имтиҳондан юқори балл оламан” деган максалдар тилга олинади. Албатта, булар жуда муҳим. Лекин тил билишнинг бундан-да катта имконияти бор.

Тасаввур қилинг: хорижлик сайёҳ Регистон майдонини томоша қилиб, ёнидаги ёш

Чарос ҲАМРОЕВА,
Шахрисабз давлат педагогика
институтини доценти вазифасини
бажарувчи, филология фанлари
бўйича фалсафа доктори

ўзбекдан бу маскан ҳақида сўради. У инглиз тилини яхши билиди. Аммо у фақат “This is Registan. It is very old”, дейиш билан чекланиб қолса, суҳбат имконияти бой берилади. Агар у Регистоннинг тарихи, бу ерда илм-фан ва маданият ривожланган даврлар, Мирзо Улугбек, мадрасалар, меъморий безакларнинг ўзига хослиги ҳақида содда ва раван инглиз тилида гапириб бера олса-чи? Шунда инглиз тили шунчаки хорижий тил бўлиб қолмайди. У миллий меросимизни дунёга олиб чиқадиган кўприкка айланади. Бугун бизга ана шундай ёшлар керак.

Ўзбекистонга келган сайёҳ мамлакатимиз ҳақида китобдан, интернетдан ёки гид орқали

маълумот олиши мумкин. Аммо унинг ўзбек халқи ҳақидаги энг ёрқин таассуроти кўпинча оддий инсонлар билан мулоқот жараёнида шаклланади.

Меҳмонни кутиб олаётган мезбон, аэропортдаги ходим, меҳмонхонадаги администратор, музейдаги гид, университет талабаси ёки кўчада йўл кўрсатаётган ёш — уларнинг ҳар бири муайян маънода мамлакатимизнинг “жонли вакили”. Демак, тилини билиш фақат грамматик қоидаларни ўзлаштириш эмас. Бу ўз юртингиз ҳақида бошқаларга тўғри, чиройли ва таъсирчан гапира олиш қобилияти ҳамдир.

Масалан, “маҳалла” сўзини инглиз тилида қандай тушунирамиз? Уни шунчаки “neighborhood” деб таржима қилиш билан мазмун тўлиқ очилмайди. Чунки маҳалла бизда фақат географик ҳудуд эмас. Унда кўни-кўшинчилик, ҳамжиҳатлик, ўзаро ёрдам, маросимлар, ижтимоий муносабатлар каби тушунчалар мужассам.

Худди шунингдек, ҳашар, меҳмондўстлик, бешик тўйи, Наврўз, маҳалла каби тушунчалар ортида ҳам оддий таржимадан анча кенг маданий мазмун бор.

Ана шу маъноларни тушунтира олиш тил билишнинг юқори босқичидир. Паловни таржима қилиш осон, унинг маъносини-чи? Бир қарашда бу оддий саволдек туюлади.

Ўзбек паловини инглиз тилида “plov” ёки “pilaf” дейиш мумкин. Лекин паловнинг ўзбек ҳаётидаги ўрнини битта сўз билан ифода қилиш мумкин. Палов — дастурхондаги таом бўлиш билан бирга меҳмондўстлик, байрам, оилавий йиғин, тўй, дўстлик ва ҳамжиҳатлик билан боғлиқ тушунча.

Нон ҳам кундалик ҳаётимизда оддий озиқ-овқат маҳсулотидан кўра кенгроқ маънога эга. Нонни қадрлаш, уни ерга ташламаслик,

Мулоҳаза

дастурхонга ҳурмат билан қўйиш каби қарашлар халқимиз қадриятлари билан боғлиқ. Демак, бошқа тилга сўзларни таржима қилишнинг ўзи етарли эмас. Маданий маънони ҳам таржима қилиш керак. Бу эса тил ўрганишдан нафақат лугат бойлигини, балки ўз маданиятини чуқур билишни ҳам талаб қилади. Дунё тилини ўрганиб, ўз тилимизни унутмаслигимиз керак.

Бъазан чет тилини ўрганаётган ёшлар “инглиз тилида яхши гапириш учун инглизча фикрлаш керак” деган қарашни илгари суради. Бунда жон бор. Бирок бошқа бир жиҳатни ҳам унутмаслик керак: дунё тилини ўрганиш ўзланимидан узоқлашиш дегани эмас. Аксинча, инсон ўз маданиятини қанчалик яхши билса, уни бошқа тилда тушуналик мазмуни тушунтира олади. Инглиз тилида “hospitality” сўзини билиш бир масала. Ўзбек меҳмондўстлигининг мазмунини шу сўз ёр-

дамада хорижликка тушунтириб бера олиш эса бошқа масала.

“Respect” сўзини билиш осон. Аммо биздаги каттага ҳурмат, кичикка иззат тушуналигини оиладаги ва жамиятдаги ўрнини тушунтириш учун ҳаётий мисоллар керак. Шунинг учун хорижий тил таълимида “Мен инглиз тилида ўзбек маданияти ҳақида нима дея оламан?” деган савол ҳам муҳим ўрин эгаллаши керак. Бугунги таълим жараёнида инглиз тили дарсларини янада ҳаётий қилиш имкониятлари кўп.

Ҳозирги ёшларнинг имкониятлари аввалги авлодникидан тубдан фарқ қилади. Улар YouTube орқали дунёни кўради, халқаро платформаларда мулоқот қилади, хорижлик талабалар билан танишади, онлайн курсларда, халқаро лойиҳаларда иштирок этади.

Биргина телефон орқали Ўзбекистон ҳақида дунёнинг исталган нуқтасидаги инсон-

га маълумот бериш мумкин. Демак, бугунги ёш фақат ўз мамлакатининг фуқароси эмас, у муайян маънода миллий маданиятнинг рақамли вакили ҳамдир.

Самарқанднинг ижтимоий тармоққа жойлаштирилган манзараси, Ўзбек миллий таоми ҳақида инглизча пост, Наврўз байрами ҳақида тайёрланган қисқа видео ёки Шахрисабзнинг тарихий обидалари ҳақида хорижий тилдаги мақола — буларнинг барчаси мамлакатимизнинг халқаро ахборот майдонидagi кичик, аммо муҳим тақдиротидир. Шундай экан, ёшларимизга “Чет тилини ўрганиш”, дейиш билан бирга, “Чет тилида Ўзбекистон ҳақида гапириш”, дейиш ҳам керак. Аслида, ўзимизни бошқаларга танитишдан олдин ўзимизни англашимиз керак. Бир ҳақиқат бор: инсон ўз тарихини, маданиятини, қадриятларини яхши билмаса, уларни ўзга тил орқали бошқаларга тўлақонли тушунтира олмайди. Шу боис, хорижий тил таълими миллий маданият таълими билан уйғунлашиш лозим. Талаба қадимий ва замонавий шаҳарларимиз тарихини ўрганиши, обидаларимиз ҳақида билиши, маданий меросимизни англаши, ўзбек адабиёти ва санъати ҳақида тасаввурга эга бўлиши керак. Кейин эса ана шу билимларини чет тилда ифодалашга ҳаракат қилиши зарур. Бу жараёнда тил восита, миллий ўзлик эса мазмун бўлади.

Глобаллашув ҳақида гапирганда кўпинча “миллий қадриятларимизни асраш керак” деган фикрни эшитамиз. Бу, албатта, тўғри. Аммо миллийликни сақлаш дунёдан узилиб қолмиш дегани эмас. Аксинча, бугун ўз қадриятларини дунёга танита олган халқнинг овози баландроқ эшитилади.

Ёшларимизга дунё тилиларини ўргатишимиз керак. Шу билан бирга, уларга юқорида келтирилган талабаларни ҳам ўқитиришимиз зарур. Чунки тилнинг ҳақиқий кучи фақат сўзларни билишда эмас, шу сўзлар орқали ўз фикри, қадрияти ва маданиятини ифода эта олишда намоеён бўлади.

Бугун чет тилини ўрганаётган ҳар бир ўзбек ёшнинг қўлида катта имконият бор. У дунёни ўрганиш мумкин. Шу билан бирга, дунёга Ўзбекистонни ҳам танитиши мумкин. Зеро, дунё билан тенгма-тенг мулоқот қилишнинг энг ишончли йўли ўзликни англаган ҳолда, дунё тилида гапира олишдир.

Янги Ўзбекистонда Учинчи Ренессанс барпо этиш узоқ муддатли улуг мақсад сифатида белгиланиб, мана, ўн йилдирки, шу йўлда кенг кўламли ислохотлар амалга оширилмоқда. Президентимиз томонидан асослаб берилган ушбу стратегик йўлнинг маъно-мазмунини, мақсадни ва устувор йўналишларига теран назар ташлар эканмиз, улар кўп жиҳатдан бундан бир аср муқаддам улуг маърифатпарвар жадид боболаримиз бошлаган маърифий ҳаракатга уйғун ва ҳамоҳанг эканини кўрамиз.

Висола ҚАРШИБОЕВА

Дарҳақиқат, ана шу илгор интеллектуал элитанинг ўтган аср аввалида — гоёт мураккаб ижтимоий-сиёсий вазиятда жамиятнинг модернизация қилиш, халқни жаҳолат ва зулм кишанларидан озод этиш, давлатчилик негизи билан бирга миллий ўзлик асосларини тиклаш ҳақидаги орзулари бугун реал воқелик, амалдаги қадриятлар сифатида ҳаётимизнинг ажралмас қисмига айланиб бормоқда.

Инсоният тарихи шундан далолат берадики, халқни бирлаштириш, тарқоқ аҳоли қатламларини ягона миллатга айлантириш учун барча замонда ҳам буюк ғоялар керак бўлган. Улар эл-улуснинг азалий орзу-умидлари, туб мақсад ва маънаётларини мужассам акс эттирган тақдирдагина жамиятни уйғотиб, уни катта бунёдкор куч, қудратли ижтимоий ҳаракатга айлантирган. Ҳозир биз интилаётган Учинчи Ренессанс ғояси айнан ана шу талабларга жавоб бериши билан гоёт муҳим. Биз бу ғоя тимсолида кейинги минг йил давомида ўзининг буюк бунёдкорлик салоҳияти, фидо-корона меҳнати ва маънавий жасорати билан Биринчи ва Иккинчи уйғониш даврларига доялик қилган мард ва донишманд халқимизнинг асл бунёдкорлик қиёфасини бамосило тиниқ кўзгуда кўргандек бўламиз. Ҳеч шубҳасиз, бу бизга чексиз ғурур ва ифтихор бағишлайди, томирларимизда ухлаб ётган минг йиллик куч-ғайрат, илм-маърифат ва ишонч туйғусини қайта уйғотгандек бўлади.

Ишга туширилганига ҳали бир йил ҳам бўлмаган Ўзбекистондаги Ислом цивилизациясини маркази, Имом Бухорий ва Бурхониддин Марғиноний маърифий мажмуаларига халқимиз нима учун катта ҳавас ва қизиқиш билан қарамоқда? Чунки янги Ўзбекистон мўъжизалари деб баҳоланаётган бу мазмунли дурдоналар қалбимиздаги илм-маърифатга, ўзликини англашга чанқоқ нуқталарга гўёки уч минг йиллик тарихимиз ва маданиятимиз бағридаги гўёқлардан малҳам қўйгандек бўлди. Атоқли шoirимиз Омон Матжон айтганидек:

Елгонидек тахтдаги минг йил даврони
Ҳақиқат айтинган бир дамча йўқдир.

Чиндан ҳам Ислом цивилизациясини маркази залларини бир марта айланиб чиқсангиз, ота-боболаримизнинг онгу тафаккурига асрлар давомида сингдириб келинган сохта гаплар бир зумда чиппакаки чиқиб кетганини кўрамиз. Бу улуг маърифат даргоҳидан бутунлай бошқа одам бўлиб чиқамиз. Ҳақоний тарих ва маданият намуналари бизга ўзлимизни, миллий ғуруримизни қайтариб бергандек бўлади.

Жаҳон адабиётининг мумтоз намуналарини, дейлик, Гулҳаной Қозилнинг “Зарбулмасал”идан тортиб, Пауло Коэльонинг машҳур асарларини оласизми — барчасида бир ғоя, яъни шахс фақат ўзликка қайтиш орқалигина бахт ва эркинликка эриша олиши тасдиқланади. Олимларнинг қайд этишича, росмана

донишмандлик ва қалб хотиржамлиги эса, аввало, ўзини билан аниқлашдан, кучли ва кучсиз жиҳатларини идрок этишдан бошланар экан. Мавлоно Румийнинг “Ичиндаги ичиндадур” деган иборада жам бўлган фалсафий қарашлари ҳам шу фикрни тасдиқлайди.

Қисқаси, Ўзбекистон истиқболи, халқимизнинг тинч ва фаровон ҳаёти учун замин бўладиган ғоявий-мафқуравий асосларни олис ўлкалардан ёки океан ортидан эмас, мана шу юртимиз туپроғидан, аждодларимизнинг эзгу интилишларидан, халқимиз, жумладан, ёшларимизнинг бунёдкорлик қудрати ва салоҳиятидан излашимиз керак. Учинчи Ренессанс ғояси ҳам аслида барчамизни шунга — бахт ва тараққиёт формуласини ўз тарихимиздан излашга даъват этади.

Жадид боболаримизнинг мақсади не эди?

Ўтган аср бўсағасида Туркистон чуқур инқироз домида қолган эди. Чоризм империясининг мустамлакачилик зулми ва ички консерватив турғунлик исканжасида эзилб ётган ўлка ўзининг асрлар давомида мисл-қоллаб йиғилган мустақил тарихий субъект сифатидаги қиёфаси ва белги-аломатларини ботмонлаб бой бераётган эди. Бу жараёнларнинг ҳалокати оқибатларини олдиндан кўра билган маҳаллий зиёлиларнинг илгор қатлами қудратли ижтимоий-сиёсий, маданий ва маърифий ҳодиса — жадидлик ҳаракатига асос солиди.

Маҳмудхўжа Бехбудий, Мунавварқори Абдурашидхонов, Абдулла Авлоний, Фитрат, Исҳоқхон Иброт, Чўлпон ўрта асрларга хос турмуш тарзини, эскирган ижтимоий муносабатларни тубдан модернизация қилмай

туриб, ҳақиқий мустақилликка эришиш ва минтақанинг қадимий шон-шухратини қайта тиклаш имконсиз эканини яхши англаган эди. Уларнинг ислохотчилик қарашларида учта фундаментал масала ўқилди бўлиб турарди.

Биринчиси — таълим ислоҳоти. Мактаблардаги ўрта асрларга хос қуруқ ёдлашдан янги усулдаги мактабларга ўтиш мақсад қилиб қўйилди. Жадидлар ўқув жараёнига, аввало, математика, физика, география ва тарих каби аниқ ва дунёвий фанларни киритди. Чунки Маҳмудхўжа Бехбудий тасдиқлаганидек, “Дунёда турмуқ учун дунёвий фан ва илм лозим” эди.

Иккинчи масала — иқтисодий эркинлик. Ҳаракат етакчилари молиявий мустақилликсиз сиёсий озодлик ҳомеёл эканини яхши тушунарди. Улар ширкатлар, наشريётлар ташкил этди, миллий тадбиркорлиқни

ривожлантирди. Туркистон иқтисодиётини жаҳон ҳўжалиги тизимига ҳомеёл базиси эмас, балки тенг ҳуқуқли шерик сифатида интеграция қилишга интилди. Маҳмудхўжа Бехбудийнинг “Самарқанд” газетасида чоп этилган мақаласидаги мана бу фикрлар ўз даври учун жуذا катта аҳамиятга эга эди: “Туркистон меваси, донаси, тоши, туфроғи, эски нимарсалари Оврупо бозорига кетар. Мунин Оврупо даллоллари келиб, оз баҳога олиб кетар, меҳнатини биз қўлуриш, фойдани улар кўрар. Ўз нимарсамизин Оврупо бозорига элтиб, яхши баҳога сотатургон бизда бир одам йўқ. Азбаски, Оврупо ила савдо қилатургон кишини (ўзин) аввал ўн сана замона илмини ўқумоғи лозим. Бизда шохи, адрас, бекасам, алоча... бофилкор бор. Агарда бир нафар техник ва муҳандисимиз бўлса, бу дастоҳларни ислох этар, аҳоли обод бўлур. Валлоҳ, яқин вақтда “дока” бофилларимиздек зоеб бўлиб кетар. Чунки Оврупо янги асбоб ила муңдин ахши қилиб чиқорур”.

Учинчи масала — давлат ва ҳуқуқий онги тардижий ўзгартириш. Жадидлар фуқаролик жамиятининг дунёвий институтларига доир концепцияни шакллантирди, қонун устуворлигини, ҳуқуқлар тенглиги ва матбуот

Ренессанс бу — жадид боболаримиз бошлаган, тарихий фожиялар сабабли тугалланмай қолган улуг ишнинг янги ижтимоий уйғониш сифатида қайтадан юз кўрсатиши десак, хато бўлмайди.

Янги Ўзбекистондаги ислохотлар хронологиясига назар ташласак, нозик қонуниятни кузатишимиз мумкин. Бу жараёндаги кетма-кетлик америкалик машҳур руҳиятшунос Абраҳам Маслоунинг эҳтиёжлар пирамидасига уйғун бўлиб кўринади. Унга кўра, инсон ҳаётининг асосини физиологик эҳтиёжлар, яъни овқат, сув, уйқу ҳамда бошлана ташкил этади. Кейинги ўринда ҳавфсизлик эҳтиёжи туради. Буларга ҳимоя, барқарорлик, қонун ва эртанги кунга ишонч ҳам қиради. Бу эҳтиёжлар таъминланганидан кейингина ижтимоий эҳтиёжларга ўрин берилади. Шундан сўнг ҳурмат ва инсоний қадр-қимматга эҳтиёж пайдо бўлади. Бу — эришилган нотиқларнинг эътироф этилиши, жамиятда ҳурмат-эътибор топиши ва ўз қадр-қимматини англаш демакдир. Энг охириги ўринда ўзини намоеён қилиш, яъни шахсий салоҳиятини юзага чиқариш, ижод, эркин тафаккур ва ўз ҳаётини топилиб олиш каби масалаларга эътибор қаратиш мумкин. Яъни биз орзу қилган онгли ва мамлакатни тараққиётга бошлайдиган жамиятни куриш учун мана шу босқичлардан бирма-бир ўтишимиз керак.

Маслоу тасдиқлаганидек: “Ўлар даражада оч одамни овқатдан бошқа ҳеч нарсаси қизтирмайди. Унинг тушига овқат қиради... Бошқа ҳар қандай мақсадлар — эркинлик, муҳаббат, ҳурмат, фалсафа арзимас матоҳга айланиб қолади”.

Ана шу асосида фикрласак, мамлакатимизда 2016 йилда бошланган демократик ислохотларнинг биринчи босқичи жамиятнинг энг бирламчи эҳтиёжларини қондиришга қаратилди деб ҳулоса чиқариш ўринлидек туюлади. Валюта конвертацияси, мажбурий меҳнатнинг бекор қилиниши, тадбиркорлик йўлидаги бюрократик ғовларнинг олиб ташланиши инсонга ўз қадр-қимматини қайтариб берди.

Албатта, қундалик сунъий тўсиқларни енгиш билан овора бўлган халқ технология ва интеллектуал сакрлардан ҳақида ўйлай олмади. Маърифатга эҳтиёж туғилиши учун, аввало, ижтимоий эҳтиёжлар таъминланиши шарт эди.

Минтақавий бирдамлик ва яхши қўшничилик: Амир Темури ўғити

Ҳеч бир Ренессанс дунёдан узилган ҳолда ёки ташқи таҳдидлар шароитида ривожлана олмади. Шу маънода, Марказий Осиё давлатлари билан конструктив ва дўстона мулоқот тиклангани янги Ўзбекистон учун иккинчи муҳим қадам бўлди. Мамлакатимиз улкан ирода, жасорат ва ташаббус кўрсатиб, минтақадagi интеграция жараёнининг локомотивига айланди. Бу сиёсат Амир Темурунинг ўз замонида шакллантирган давлатчилик тафаккури билан кўп жиҳатдан муштарак экани эътиборлидир.

“Темури тузуқлари”да “Қўшнилари билан тинчлик ва тотувлик бўлмаган жойда савдо хонавайрон бўлади, мадрасаларда чиқоқлар ўчади, олимларнинг овози ўчади. Мулк фақат унинг атрофида тинчлик ва адолат ҳукм сургандagina мустаҳкамдир”, деб таъкидлайди. Бу бебаҳо фикрлар айнан бутунимиз учун айтилгандек.

Туркистон жадидларининг йўлбошчиси Маҳмудхўжа Бехбудий ҳам юрт раънақи учун халқро муносабатларини ҳисобга олишининг аҳамиятини таъкидлаб, “...50 сана муқаддамги замонда биз — туркистонилар якка ва таноҳ яшаб, бошқалар ила муомала ва муносабатимиз йўқ эди. Энди замон ўзгариб, бошқа миллатлар ила махлут бўлдук, шарият ва ўз урфимиз устига қонун ва Оврупо одатига итоат қилмоққа мажбуримиз”, дейди.

Машҳур геосиёсатчи Збигнев Бжезинский “Буюк шахмат тахтаси” асарида “Марказий Осиёнинг ҳақиқий кучи ер ости бойликларида эмас, балки минтақанинг ягона барқарорлик, савдо ва маданият майдонига айлана олиш қобилиятидир”, деб минтақамиздаги бугунги ижобий жараёнларни олдиндан башорат қилгандек бўлади.

Президентимиз доим уқтириб келаётганидек, энг муҳими, юртимиздаги ислохотлар натижасини бугун одамларнинг қундалик ҳаёти, кайфияти, дунёқарашига яққол кўриш мумкин. Ёшларимизнинг нутқида чегара йўқлиги, ҳаётда маррани катта олаётганидан билиш мумкинлиги, Ўзбекистон инсоний жиҳатдан ҳам ривожланишининг бутунлай янги босқичини бошдан кечирмоқда. Биз дунёга, илгари ўзимиз етолмаган имкониятларга очилдик, лекин шу билан бирга, жаҳонда кузатилаётган ҳавотирли вазиятлардан тўла ҳимояланган эмаслигимизни ҳам тан олишимиз керак.

Жадидлар нега айнан эркинлик ва озодликка интилган эди? Нега улар маориф ва матбуотни эркинликнинг ажралмас қисми деб билди? Чунки маърифатпарвар боболаримиз оддий бир ҳақиқатни чуқур англаб етган эди: эркинлик шунчаки сиёсий мақом эмас, балки инсон тафаккури, маънавий ва интеллектуал салоҳиятини юзага чиқарадиган ижтимоий муҳит ҳамдир. Қарам ва тобе инсон ижод қила олмади, кашфиёт яратолмайди, Ватанининг тақдирини келажик учун масъулиятини зиммасига ололмади. Тобелик инсонни фақат маънавий ва кўр-кўрона бўйсунмиш даражасида ҳаёт кечиришга мажбур қилади.

Жадид намоёндаларининг бой меросини архив тадқиқотлари доирасида қолдирмай, уларнинг маърифий қулидан ислохотлар жараёни ва ватанпарварлик тарбиясида фойдаланишда юқори даражадаги институционал кўмак муҳим аҳамиятга эга. Президентимиз ташаббуси билан жадидлар фалсафаси замонавий қарорлар ва маданий трендлар тилига таржима қилинмоқда.

Глобал илмий мулоқот. Тошкентда ўтказилган “Жадидлар: миллий ўзлик, истиқбол ва давлатчилик ғоялари” халқаро конференцияси дунёвий ҳуқуқий давлат барпо этиш, сўз эркинлиги ва таълимни модернизация қилиш бўйича юртимиздаги кенг кўламли ислохотлар жадидлар бошлаган йўлнинг давоми эканини яна бир бор тасдиқлади.

Тил ва алифбо ислоҳоти. Лотин графикасига асосланган ўзбек алифбосига доир ислохотни яқинига етказишга қаратилган ташаббус глобал рақамли маконга тўлиқ интеграциялашув йўлида муҳим қадам бўлиб, ўз вақтида жадидлар тил бўйича ўтказилган мунозаралар билан ҳамоҳангдир.

Маърифатни оммалаштириш. Маданият ва санъатни ривожлантириш жамғармаси томонидан ташкил этилган “Жадидлар. Туркистонга мактублар” мультимедияли кўргазмаси тарихий хотира ва хорижда таълим олаётган ёшларни қўллаб-қувватлашга

оид дастурлар ўртасида мустаҳкам кўприкдир.

Айни шундай ёндашув тўғрисида жадидлик ҳаракати, бой мероси фақат дарслик ва китоблардаги статистик қайдлардан иборат бўлиб қолмай, давлат тараққиётининг динамика брендида айланиши учун шароит яратилди.

Амалий ифода

Жадид боболаримизнинг орзу-армонлари бугун “Ягона Ватан, ягона халқ бўлиб, янги ҳаёт ва келажак барпо этишимиз” деган эзгу ғоя остида амалга оширилаётган ва яқин йилларга мўлжалланган ислохотларда ўз аксини топмоқда.

Қафолатли таълим ва келажак касблари. Мактабгача таълимда қамровни 100 фоизга етказиш, 1 миллион ёшни АТга замонавий касбларга ўқитиш ҳамда мамлакатимиз олий ўқув юртиларини жаҳоннинг юқори рейтингларига киритиш — жадидларнинг маърифатчилик миссиясини давлат миқёсида давом эттиришнинг амалий ифодасидир.

Иқтисодий суверенитет. 2030 йилгача ялпи ички маҳсулот ҳажминини 300 миллиард долларга етказиш, иқтисодиётга 450 миллиард доллар хорижий инвестиция жалб қилиш ва юқори даромадли минглаб иш ўринларини очиб орқали моддий мустақиллик асослари мустаҳкамланмоқда.

Ижтимоий ва ҳуқуқий қафолатлар. Маҳалла институтини модернизация қилиш, суд тизими мустақиллигини таъминлаш ва соғлиқни сақлашга ажратиладиган маблағларни ЯИМнинг 5 фоизига етказиш — аждодларимизнинг қонун устувор бўлган ва ижтимоий масъулиятли давлат ҳақидаги ғоялари бугун эволюцион, яъни тардижий тарзда амалга оширилаётганидан далолат дейиш мумкин.

Ҳозир биз учун яна бир улуг мақсад — Учинчи Ренессанс пойдеворини барпо этишда асосий бунёдкор куч бўладиган, эркин ва озод фикрлайдиган авлодин тарбиялашдан иборат. Биз ёшларимизни буйруқ ва кўрсатмаларни кўр-кўрона бажарадиган пассив ижрочи эмас, балки мустақил фикрга эга, жаҳон стандартлари даражасида фикрлайдиган, ўз ҳақ-ҳуқуқини ва масъулиятини англайдиган комил инсон этиб камолга етказмоқчимиз. Президент мактаблари, АТ парклари, хорижда таълим олиш имкониятлари ва ёшлар ташаббусларини қўллаб-қувватлашга қаратилган ислохотларнинг туб моҳияти ҳам айнан шу мақсадга йўналтирилган.

Америкалик социолог Френсис Фукуяма таъкидлаганидек, миллатнинг яшовчанлиги ва рақобатдошлиги унинг молиявий капитали билан эмас, балки ижтимоий ишонч даражаси ва институтлар сифати билан белгиланади.

Учинчи Ренессанс шунчаки шор ёки молияга эҳтиром эмас. Бу инсоннинг базавий эҳтиёжларини юксак даражада таъминлаш ва минтақада ҳавфсизлиқни мустаҳкамлашдан тортиб, фуқаролик субъекти сифатидаги миллий ўзлик туйғуси ва озод тафаккурни уйғотишгача бўлган йўналишларни қамраб оладиган узоқ муддатли ва пухта ишлаб чиқилган стратегиядир.

Жадид боболаримизнинг қора ўтмишдаги ўта фожияли даврда тўлиқ рўёбга чиқмай қолган орзу-армонлари янги Ўзбекистон шароитида амалга ошиб, ана шу стратегия асосида мустаҳкам институционал мақомда юксак босқичга кўтарилмоқда.

Биз — ёшлар бу ҳақиқатни чуқур англаган ҳолда бугунги буюк ва ортга қайтмас жараёнларнинг иштирокчиси эканимиз билан ҳар қанча фарқлансак арзийди. Юртимизнинг миллионлаб ўғил-қизлари айни шундай фарх ва ишонч туйғуси билан дадил майдонга чиқаётгани мамлакатимизнинг улкан салоҳияти ва имкониятидан далолат беради.

ГАЗЕТАДАГИ МАТЕРИАЛЛАРНИ ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФБОСИДА ҚИЛИШ УЧУН МАЗКУР QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ.

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари тахририяти” ДМ	Тахририятга келган қўлёмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Газета тахририят компьютер марказида сақланган. Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “ШАРК” НМАК масъул. Босмахона телефони: (71) 233-11-07.	Ўзбекистон Республикаси Президентини Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан ўйратма олинган. Нашр индекси — 236. Буюртма Т-1046. 29213 нусхада босилди. Ҳажми — 3 табоқ, Офсет усулида босилган. Қўғоз бичими А2. Баҳоиси келишилган нархда.	Навбатчи муҳаррир: Лутфулла Сувонов Мусахҳис: Акбар Қаршиев Дизайнер: Хуриш Абдуллаев
Бош муҳаррир: Салим ДОНИЁРОВ	Қабулхона: (71) 233-56-33 Эълолар бўлими: (71) 233-70-98	Девонхона ва ишонч телефони: (71) 233-56-60	Манзилнинг: 100060, Тошкент шаҳри, Шаҳрисабз кўчаси, 85-уй
МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Вази́рлар Маҳкамаси	“ШАРК” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турун кўчаси, 41-уй.	ЎЗА яқини — 00:20 Топширилди — 01:00	